LJUBLJANSKI
DNEVNIK

Cena: 5 dinarjev

Ljubljana, sreda 8. avgusta 1951 — Štev. 33 — Leto I.

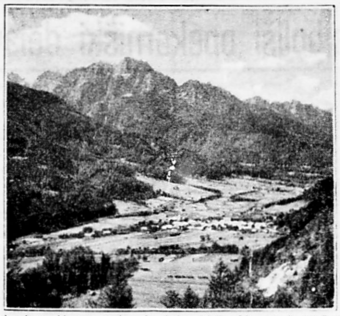

Prelep je gorski svet gornjesavske doline. Od Kranjske gore do Rateč stoji nešteto tipičnih gorenjskih vasi. Ena najlepših je Podkoren, ki ga vidimo na sliki; v ozadju veličastna glava Velike Ponce

Sir William Mallet novi angleški veleposlanik v Beogradu

London, 8. avgusta (Tanjug). Britansko zunanje ministrstvo je danes sporočilo, da je bil imenovan za novega izrednega in pooblaščenega veleposlanika Velike Britanije v FLRJ sir **William Mallet**. Dosedanji britanski veleposlanik v Begradu sir **Charles Peake** je bil imenovan za novega britanskega veleposlanika v Atenah.

Novi britanski veleposlanik v Beogradu sir William Mallet je bil v diplomatski službi od leta 1925 do leta 1949, ko je bil imenovan za pomočnika namestnika zunanjega ministra.

Sovjetska zveza ni prispevala doslej

v noben fond OZN za dvig življenjske ravni na svetu

Razprava na zasedanju Gospodarsko-socialnega sveta OZN — Ameriški delegat meni, da je samo močna armada osnova za razgovore z državo, ki razume samo silo

Bern, 8. avg. (AFP). Na včerajšnji seji gospodarsko - socialnega sveta OZN so govorili delegati ZDA, Belgije, Velike Britnije in Urugvaja. Dotaknili so se v glavnem včerajšnjega govora sovjetskega delegata.

Ko je odgovarjal na obtožbe sovjetskega delegata, da povečujejo zahodne sile oboroževanje na račun življenjske ravni prebivalstva svojih držav, je ameriški delegat poudaril, da so sovjetske obtožbe propagandni manever. Sovjetska zveza, je dejal ameriški delegat, ni doslej dala finančne podpore nobenemu organu Združenih narodov, ki se bori za dvig življenjske ravni prebivalstva zaostalih držav. Tako ni dala Sovjetska zveza nikakega prispevka za mednarodni dečji fond, za fond palestinskih beguncev niti za fond tehnične pomoči slabo razvitim državam.

Ameriška vlada, je dejal na koncu ameriški delegat, misli, da vojna ni neizbežna, vendar pa smatra, da je močna armada najboljša podlaga za razgovore o odnosih z državo, ki razume samo eno — silo.

Italija in OZN

New York, 8. avgusta (Associated Press). Generalni tajnik OZN je poslal včeraj vsem državam članicam resolucijo skrbstvenega sveta OZN, sprejeto letos februarja, ki določa, naj se Italiji prizna glasovalna pravica v skrbstvenem svetu.

S tem korakom generalnega tajnika OZN je zagotovljen sprejem tega vprašanja na začasni dnevni red prihodnjega zasedanja Generalne skupščine. Italija je dobila mesto v skrbstvenem svetu kot država, ki upravlja Somalijo, nima pa glasovalne pravice v svetu zato, ker je ZSSR uporabila veto glede predloga, da bi bila Italija sprejeta v OZN.

Sovjetska propaganda za pakt petih velesil

ignorira Organizacijo združenih narodov

Odmevi na včerajšnje Švernikovo pismo Trumanu, ki ga sovjetsko časopisje še ni omenilo — V pismu niso niti z besedico omenjeni ZN

London, 8. avgusta (Tanjug). Po sporočilu Reuterjevih dopisnikov je sovjetska ponudba, naj bi prišlo do sestanka petih velesil, izražena v Švernikovem pismu predsedniku Trumanu, presenetila funkcionarje in diplomate Združenih narodov. Nagibi sovjetske mirovne ponudbe so bili označeni v Združenih narodih predvsem kot propaganda, povezana s tako imenovanim stockholmskim mirovnim pozivom. Ameriško zunanje ministrstvo si razlaga Svernikovo pismo kot odgovor Sovjetske zveze na resolucijo ameriškega Kongresa, v katerem je poudarjena iskrena želja ameriškega naroda, da bi bil vzpostavljen mir in da bi bili rešeni mednarodni problemi. Predsednik Truman je poslal to resolucijo hkrati s svojim pismom 7. julija Sverniku s prošnjo, naj jo objavi v sovjetskem tisku.

Britanski uradni krogi so označili Svernikov poziv za sklenitev pakta petih velesil kot že običajni hrup, čigar smoter naj bi bil razbiti enotnost zapadnih velesil, da bi sovjetska ekspanzionistična politika pridobila na času. Vodilni diplomati v Londonu opozarjajo na dejstvo, da Zapad ne sme zaupati sovjetskim besedam, med drugim tudi zato, ker niso v pismu nikjer omenjeni Združeni narodi.

Agencija France Presse poroča, da je predstavnik francoskega zunanjega ministrstva danes izjavil, da je pakt petih velesil nepotreben kot zasebna pogodba, kajti Ustanovna listina OZN je sistem vzajemnih obveznosti, ki pomenijo pakt ne le med velesilami, marveč tudi med njimi in vsemi ostalimi članicami OZN. Predstavnik je na koncu pripomnil, da bo francoska vlada vendarle skrbno proučila sovjetsko ponudbo.

United Press poroča, da včerajšnje sovjetsko časopisje sploh ne omenja Svernikovega pisma predsedniku Trumanu.

Povečanje letalskih sil v ZDA

Washington, 8. avgusta (Tanjug). United Press poroča, da je odbor za oborožene sile ameriškega Predstavniškega doma zahteval, naj se povečajo letalske skupine od 87, kolikor jih je sedaj, na 163 skupin. V zahtevi je rečeno, da bodo izdatki za razširitev letalstva vključeni v prihodnji proračun. Odbor prav tako sodi, da je nujno potrebno zgraditi še dve nosilki veletrdnjav, nameravajo pa tudi zgraditi še nosilko z 59.900 tonami, ki bo lahko nosila tudi letala z atomskimi bombami.

ZDA bodo znižale denarni prispevek Združenim narodom

Washington, 8. avgusta (AFP). Predsednik ZDA Truman je izrazil obžalovanje, ker je predstavniški dom znižal denarni prispevek ZDA Organizaciji združenih narodov in drugim mednarodnim organizacijam. Po Trumanovem mnenju, razloženem v pismu predsedniku kreditnega odbora Predstavniškega doma Mac Kerallu, bodo ZDA z zmanjšanjem svojega denarnega prispevka OZN in drugim organizacijam ogrozile svoj moralni ugled.

Predstavniški dom ZDA je določil, da bo znašal v juniju ameriški denarni prispevek mednarodnim organizacijam 27 milijonov dolarjev oziroma 3,600.000 dolarjev manj, kot pa je zahteval Truman.

Zaradi formalnosti? Ne! Zaradi potrebe!

Eden izmed najvažnejših načinov, ki navaja državljane k sodelovanju v upravnem in gospodarskem življenju, so zbori volivcev. Po svoji vsebini so lahko v največjo pomoč ljudskim odborom in drugim oblastvenim organom.

Po zakonu bi morali zbore volivcev sklicevati redno vsaka dva meseca. V Sloveniji bi težko našli ljudski odbor, ki je letos imel že štiri zbore volivcev. Mnogo volilnih enot pa je, kjer so imeli letos le en zbor volivcev in ponekod celo še nobenega. V Ljubljani je imela večina volilnih enot letos v sedmih mesecih le dva zbora volivcev, to je povprečno enega na tri in pol mesece. Volilne enote I. rajona so imele zadnji zbor volivcev aprila in maja, od tega večina aprila, od takrat do danes pa nobenega. Podobno je v II. in III. rajonu, malo boljše v Polju, kjer so imeli julija zbore volivcev, v IV. rajonu pa jih bodo imeli ta mesec.

Če vprašate odbornike, zakaj ne sklicujejo redno zborov volivcev, vam bodo neredko odgovorili, da nimajo nič takega, o čemer bi se morali z državljani pomeniti. Na vseh dobro pripravljenih zborih volivcev so državljani predlagali mnogo koristnega. To dokazuje, da ljudje žele in hočejo sodelovati pri gradnji državnega in oblastvenega življenja, samo pripraviti jih je treba do tega. Seveda so dolžni odborniki na prihodnjem zboru poročati, ali je ljudski odbor predloge volivcev uresničil, ali ne. Prav to se pa kaj redko zgodi. V Ljubljani n. pr. so volivci na zborih mnogo koristnega predlagali, a marsikje so ti predlogi ostali le v zapisnikih.

Skoro vsi zbori volivcev doslej so bolehali na slabi pripravljenosti. Ali smemo zameriti volivcem, če ne prihajajo na dolgočasne zbore, kjer slišijo pridigarske, eno uro ali še več trajajoče govorance? Volivci prihajajo na zbore zato, da bi slišali poročila odbornikov, da bi se pogovorili o delu ljudskega odbora, da bi predlagali to in ono, skratka, da bi ljudje govorili o vsem, kar se tiče ljudskega odbora in državljanov. Če pa imajo na zboru besedo le tisti, ki ga vodijo, in še govorijo še povrhu in frazersko, potem se ne smemo čuditi, če so volivci razočarani nad zborom in če bo na prihodnjem zboru slaba udeležba.

Prav zbori volivcev pa kažejo tudi, da so odborniki, pa tudi poslanci vse premalo med svojimi volivci. Če bi našteli vse tiste poslance republiške skupščine, ki od volitev do danes še sploh niso bili med svojimi volivci, bi jih morali našteti precej. Podobno, če ne še slabše, je s poslanci zvezne skupščine. Da so prav redko na zborih svojih volivcev, je tudi jasno. Toda kje lahko poslanec laže zve, kaj tare ljudi njegovega volilnega okoliša, kot prav na zborih volivcev? Če bi poslanci okrajnih skupščin in odborniki imeli več stika s svojimi volivci, bi morali biti oni tisti, ki bi predlagali ljudskemu odboru, naj skliče zbor volivcev. Potem se ne bi zgodilo tako, kakor n. pr. v Ljubljani — in še verjetno marsikje drugje — da sklicujejo zbore volivcev takrat, kadar stoji ljudski odbor pred kakim važnim vprašanjem. Zgrešeno je mnenje nekaterih, da so zbori volivcev prepogosti vsaka dva meseca. Slabo pripravljeni zbori volivcev so odveč tudi enkrat na leto, toda na dobro pripravljenih zborih volivcev imajo tudi vsaka dva meseca ogromno snovi, o kateri se morajo pomeniti.

Tisti, ki jim je ljudstvo poverilo svoje zaupanje, nikakor ne bi smeli iti mimo zborov volivcev — te važne oblike sodelovanja državljanov z ljudsko oblastjo. Ne dolgočasna formalnost, temveč živ vir napotil in smernic za delo ljudskega odbora, živ odraz sodelovanja državljanov s svojo oblastjo, morajo biti zbori volivcev. Doslej pa smo še vse premalo storili, da bi bili res taki.

-ej

Še vedno 62.000 italijanskih ujetnikov v SZ

Rim, 8. avgusta (Tanjug). Po poročilu milanskega lista »Corriere della Sera« je v Sovjetski zvezi še vedno 62,000 Italijanov, ki so jih zadržali kot vojne ujetnike in o katerih usodi ne vedo ničesar. Casopis poudarja, da uradne sovjetske izjave, da v Sovjetski zvezi ni nobenega italijanskega vojnega ujetnika več, niso resnične. Casopis na kraju piše, da se je vrnilo iz ZSSR po koncu druge svetovne vojne samo 12.513 italijanskih ujetnikov.

Število prebivalstva v Avstriji

Dunaj, 8 avgusta (Tanjug). Po uradnih statistikah je imela Avstrija 1. januarja 1. 1951 6,881.100 prebivalcev. Od tega števila živi na Dunaju 1,737.893 prebivalcev. Najbolj naseljene pokrajine so Spodnja Avstrija, kjer živi 1,235.568 prebivalcev, nato pa Zgornja Avstrija in Stajerska, v katerih je v vsaki okrog 1,100.000 prebivalcev.

Ridgway še vedno čaka na severnokorejski in kitajski odgovor

Tokio, 8. avgusta. Vrhovni poveljnik sil OZN na Koreji general Ridgway še vedno pričakuje odgovor na njegov pristanek, da nadaljuje razgovore za premirje pod pogojem, da bodo severni zagotovili nevtralnost področja Kesonga. Delegacija ZN za razgovore o premirju se je ponovno vrnila v svojo bazo pri Kesongu. Zadnja dva dni se je posvetovala s poveljnikom sil OZN generalom Ridgwayem v Tokiju.

Severnokorejska brzojavna agencija sporoča, da bo ozemlje, ki ga želi pridobiti Združeno poveljstvo s svojim predlogom o demarkacijski črti, nič drugega kot mostišče za novo ofenzivo proti mejam Kitajske. Severnokorejska agencija poudarja v svojem komentarju, da je pojasnilo delegacije Združenega poveljstva o nujnosti trdne obrambne črte »očitna laž«. Komentator pripominja, da delegacija generala Ridgwaya zavlačuje pogajanja zato, da bi jih na koncu bojkotirala.

Grške stranke objavile programe

s katerimi bodo nastopile na volitvah

Socialistična stranka in Plastirasova stranka centra se pogajata za sodelovanje

Atene, 8. avg. (Tanjug). Vodja liberalne stranke Venizelos je objavil volilni program svoje stranke in 5 točk tega programa. Program določa ureditev razmer v državi, izoliranje komunizma, borbo proti nasilju, družbeno pravico, prosto tekmovanje v družbenem in ekonomskem življenju, skrb za kmečko prebivalstvo ter obnovo političnega življenja, v katerem naj bi ostala liberalna stranka činitelj družbenega in političnega ravnotežja. Program določa na koncu, naj bi se liberalna stranka kot v preteklosti izogibala slehernemu zaostrevanju odnosov z drugimi strankami.

Vodja stranke centra »Epeka« Plastiras je pred kratkim izjavil, da izključuje vsako možnost sodelovanja z liberalno stranko po volitvah. Plastiras sodi, da liberalci zastopajo danes konservativno stališče, dočim je »Epek« za napredek. Plastiras je izrazil prepričanje, da bo stranka »Epek« dobila na volitvah večino in da bo zmožna sestaviti vlado, ki bo varovala program njegove stranke: družbeno pravico, pomirjenje in enotnost.

Plastiras sodi, da ima Papagos kakor tudi sleherni Grk pravico ukvarjati se s politiko in izražati prepričanje, da njegov pojav v političnem življenju Grčije ne more škodovati »Epeku«.

Sporočilo socialistične stranke ELD pravi, da bo prišla stranka na volitve samostojno oziroma, da bo sprejela volilno sodelovanje z vsemi naprednimi elementi, skupinami ali strankami. V poročilu je prav tako poudarjeno, da se ELD ne bo pridružila stranki združenja demokratske levice, da ne bi izgubila svoje samostojnosti. Spričo tega piše časopis »Elefteria«, da so se med ELD-om in Plastirasovim »Epekom« že začela pogajanja za volilno sodelovanje.

Norveški sindikati proti vojaški zvezi s Francom

Oslo, 8. avgusta (Tanjug). Kongres norveških sindikatov je včeraj izglasoval resolucijo, v kateri podpira protest »Mednarodne zveze svobodnih sindikatov« proti vojaškemu sporazumu med ZDA in Francovo Spanijo.

Kakor poroča Reuter, je kongres norveških sindikatov zahteval od norveške vlade, naj pošlje besedilo resolucije ameriški vladi.

Japonska ladja se je potopila

Tokio, 8. avgusta (Reuter). 1.301-tonska japonska tovorna ladja »Musashi« se je potopila v ožini Uraga pri vhodu v tokijsko pristanišče. Do nesreče je prišlo, ker je ladja zaradi goste megle trčila s 7.000 tonsko ameriško ladjo »Victory«. Vseh 28 članov posadke so rešili.

Odgovor angleškega zunanjega ministrstva

na egiptovsko grožnjo z odpovedjo pogodbe

Anglija sodi, da so vrata za pogajanja o anglo-egiptovski pogodbi še vedno odprta

London, 8. avgusta (Reuter) Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil v zvezi z govorom egiptovskega zunanjega ministra, da Velika Britanija sodi, da so še vedno odprta vrata za pogajanja anglo-egiptovski pogodbi. Egiptovski zunanji minister je v svojem govoru dejal, da je zadnja izjava britanskega zunanjega ministra Morrisona »zaprla vrata za pogajanja«.

Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva pa je tudi naglasil, da je Morrison pozval Egipt, naj bi na enakopravni podlagi sodeloval v skupnem naporu za vzpostavitev svetovne varnosti. Omenil je Morrisonovo izjavo v zunanjepolitični razpravi v Spodnji zbornici dne 30. julija, v kateri je britanski zunanji minister dejal, da bi z zadovoljstvom pozdravil splošni prijateljski sporazum z Egiptom, če bi se pokazalo, da je tak sporazum možno skleniti.

Resolucija o plovbi skozi Sueški prekop

New York, 8. avg. (Tanjug). AFP poroča, da so ZDA, Velika Britanija in Francija pripravile predlog resolucije, ki poziva Egipt, naj razveljavi omejitve v zvezi s plovbo po Sueškem prekopu. Besedilo te resolucije je bilo že poslano članom Varnostnega sveta, prav tako pa tudi Egiptu, Izraelu in Iraku, ki sodelujejo v razpravi kot stranke, katere so neposredno ali posredno prizadete v Sueškem vprašanju.

Novozelandska nota Egiptu

Kairo, 8. avgusta (Tanjug). Associated Press poroča, da je vlada Nove Zelandije poslala egiptovski vladi noto zaradi omejene plovbe skozi Sueški prekop. V noti je rečeno, da je gospodarstvo Nove Zelandije odvisno od prekomorske trgovine, ki gre večidel po Sueškem prekopu. Novozelandska vlada ne more biti ravnodušna do odgovora egiptovske vlade na intervencije prizadetih vlad. Na koncu note je rečeno, da pomeni omejitev plovbe motnjo v mednarodni trgovini, ki bo bržkone škodovala odnosom med Egiptom in državami, ki morajo biti prijateljsko razpoložene do Egipta.

Stokes o nevarnem položaju Perzije

Teheran, 8. avg. (UP). Vodja britanske delegacije pri razgovorih v Teheranu britanski minister Stokes je izjavil včeraj, da glavno vprašanje, pred katerim sta delegaciji na teheranskih razgovorih, ni toliko vprašanj proizvodnje in izvoza nafte, kolikor vprašanje, če bi Perzija v primeru gospodarskega poloma postala sovjetski satelit. Dodal je, da bi nastal v primeru če bi prišlo do tega drugega, zelo nevaren položaj na vsem Srednjem Vzhodu.

Stokes je obiskal včeraj skupno s posebnim svetovalcem predsednika ZDA Harrimana abadanske rafinerije. Ob tej priložnosti so izročili v rafineriji zaposleni britanski delavci Stokesu spomenico, v kateri zahtevajo povišanje plač kot pogoj za nadaljevanje dela.

Smrt voditelja bolgarske demokratične stranke

London, 8. avg. (Reuter). Londonski časopisi pišejo, da je bivši premier in vodja bolgarske demokratične stranke Mučanov umrl v bolgarski ječi. Časopisi pišejo, da je bil po obvestilih iz Bolgarije Mučanov aretiran in interniran letos maja. Podrobnosti o njegovi smrti niso znane.

Madžarsko poročilo o deportacijah

Budimpešta, 8. avgusta (Tanjug). Včeraj je objavilo glasilo madžarske partije delovnih ljudi »Szabad Nep« seznam izgnancev iz Budimpešte. Uradno poročilo navaja, da so iz Budimpešte izgnali 4280 članov »vladajočih razredov bivših režimov«. Med izgnanci so navedeni bivši ministri, visoki državni uslužbenci, bivši generali, generalštabni oficirji, policijski funkcionarji, industrijci, bančniki, veletrgovci itd.

Uradno poročilo samo deloma potrjuje vesti o množičnih deportacijah iz Budimpešte. Po obvestilih, ki jih je svetovni tisk objavil na podlagi preverjenih dejstev, so madžarske oblasti doslej izgnale iz Budimpešte nad 60,000 ljudi.

Ponovno izzivanje bolgarskih graničarjev

vdrli so na naše ozemlje in streljali na naše obmejne organe

Jugoslovanski graničarji so prisilili izzivalce k umiku

Beograd, 8. avg. (Tanjug). Bolgarski obmejni organi so zopet hudo izzivali na bolgarsko-jugoslovanski meji. 5. avgusta je ob 2.15 skupina desetih bolgarskih vojakov prišla na jugoslovansko ozemlje v globino okrog 290 m in se postavila v zasedo jugozahodno od trigonometrične točke 1046. Ko je prišla jugoslovanska patrulja, so bolgarski vojaki začeli iz zasede streljati z avtomatskim orožjem, vrgli pa so tudi nekaj bomb. Jugoslovanski graničarji so odgovorili na ta napad z ognjem, nakar so se bolgarski vojaki umaknili pod varstvom druge skupine bolgarskih vojakov, ki so hkrati z meje streljali na jugoslovansko patruljo.

Na istem mestu in istega dne ob 8. uri je skupina 20 bolgarskih vojakov prišla do mejne črte. Od te skupine so se ločili trije vojaki in odšli okrog 50 m v globino jugoslovanskega ozemlja, vendar so se takoj vrnili nazaj. Na to izzivanje jugoslovanski graničarji niso odgovorili.

Spričo tega najnovejšega izzivanja bolgarskih obmejnih organov bo storilo zunanje ministrstvo FLRJ potrebne korake.

Zahtevamo kazen za romunske ubijalce graničarja Šimeca

Beograd, 7. avg. (Tanjug). Ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ je izročilo romunskemu veleposlaništvu v Beogradu noto, v kateri protestira zaradi zločinskega uboja jugoslovanskega graničarja Ivana Šimeca, ki sta ga ubila dva romunska vojaka iz zasede 3. avgusta t. l., čeprav je bil z jugoslovansko patruljo 250 m znotraj jugoslovanskega ozemlja. Da je bil navedeni uboj namerno izvršen po romunski vojaški sili, priča tudi dejstvo, da so prav na istem kraju dva dneva prej — 1. avgusta t. l., romunske vojaške enote — okrog 100 vojakov z drznimi izzivanji — z zavzetjem borbenega položaja prav na mejni črti proti FLRJ in s streljanjem na jugoslovansko ozemlje — zaman poskušale speljati jugoslovanske obmejne organe, da bi jim odgovorili na izzivanje.

Nota opozarja, da je bil ta najnovejši uboj jugoslovanskega graničarja izvršen v kratkem razdobju od uboja graničarja Stanoja Vukojevića dne 15. junija t. l. po romunskih vojakih, kar kaže, da dobiva oboroženi pritisk na jugoslovanski meji in sovražna politika romunske vlade do FLRJ čedalje bolj resen značaj. O tem pričajo med drugim tudi pogosti oboroženi incidenti na jugoslovanski meji. Samo v prvem polletju v dobi od 1. januarja do 15. julija t. l. so romunski obmejni organi izvršili 200 raznih sovražnih dejanj na jugoslovanski meji ali za 90% več kakor v istem razdobju lanskega leta.

Nota na koncu zahteva, da se morajo krivci za zločinski uboj jugoslovanskega graničarja Ivana Šimeca poklicati na odgovornost in strogo kaznovati, romunska vlada pa mora plačati kot odškodnino družini ubitega graničarja vsoto, katere višina bo naknadno naznanjena.

Za 150% bo letos proizvodnja sladkorja večja

ker je pridelek sladkorne pese rekorden

Letošnji pridelek sladkorne pese bo v naši državi rekorden. Po dosedanjem stanju in cenitvi strokovnjakov bomo pridelali okrog 150 % več sladkorne pese kakor lani. Letošnji pridelek bo največji po vojni. Zlasti bogat bo donos v LR Srbiji, kjer je bilo vreme za sladkorno peso posebno ugodno. Na Hrvatskem pa je dež znatno oviral pravočasno setev in rast sladkorne pese. Zato bo pridelek nekoliko manjši kakor so pričakovali. Vzlic temu pa bodo tudi na Hrvatskem pridelali letos dvakrat toliko sladkorne pese kakor lani, čeprav so posejali z njo 3,500 ha zemlje manj.

Zaradi bogate letine se bo začelo predelovanje sladkorne pese letos prej kakor lani, da bo končano pred zimo. Nekatere tovarne sladkorja v Srbiji bodo začele predelovati sladkorno peso že 15., druge 16. in 20. avgusta. Najprej bodo predelovale sladkorno peso iz Srbije, kjer je prej dozorela in kjer je pridelek zelo velik. Sladkorne tovarne na Hrvatskem bodo dobile iz Srbije okrog 200.000 ton sladkorne pese.

Čeprav bo v letošnji sladkorni pesi zaradi bujne rasti nekoliko manj sladkorja kakor v lanski, bomo vendar dobili iz nje okrog 150 % več sladkorja kakor lani. To bo doslej največja proizvodnja sladkorja v naši državi.

NAJNOVEJŠE ŠPORTNE VESTI

ZVEZNA PLAVALNA LIGA

Ilirija : Sever 31:29

V VI. kolu tekmovanja za prvenstvo zvezne plavalne lige skupine »B« v Bogradu sta se srečala »Sever« in »Ilirija« iz Ljubljane. Rezultat tekmovanja prvega dne je 31:29 v korist »Ilirije«.

Posamezni rezultati: **1000 m prosto. moški:** Stevanović (Sever) 14:14.2, Prickre (Sever) 14:41.3, **100 m prosto.ženske:** Pelan (Ilirija) 1:21.4, Stanojeva (Sever) 1:24.2, **100 m prosto.moški:** Stevanović (Sever) 1:03.6, Karaulić (Sever) 1:04.2. **200 m prsno.ženske:** Kuhar (Ilirija) 3:16.1, Jasenovac (Sever) 3:22.2. **4×100 m prosto-ženske:** 1. Ilirija 2. Sever.

Na progi 200 m prsno za ženske je Kičović (Sever) plavala bolje od dosedanjega srbskega rekorda. Dosegla je čas 3:22.9.

Proleter : Mornar 33:27

Plavalni dvoboj v okviru prve zvezne plavalne lige med »Proleterjem« iz Zrenjanina in »Mornarjem« iz Splita se je ob koncu prvega dne tekmovanja končal z rezultatom 33:27 v korist »Proleterja«.

Primorje : Mladost 69:62

Z zmago 69:62 si je reško »Primorje« na ponovnem plavalnem srečanju z zagrebško »Mladostjo« znova osvojilo prvenstvo Jugoslavije v plavanju. Doseženi so bili naslednji rezultati:

400 m prosto-moški: Vidović (Mladost) 5:01.0. 400 m ženske: Loparić (Primorje) 5:38.8. 100 m hrbtno-moški: Finci (Primorje) 1:12.2. 200 m prsno-moški: Bajs (Mladost) 2:50.7. 100 m hrbtno-ženske: Grkinić (Primorje) 1:25.0. 4×200 m prosta štafeta-moški: 1. »Mladost« (Vidović, Milinov, Kvinc in Stipetić) s časom 9:23.5, 2. »Primorje« 9:28.8.

Waterpolo tekma prvega dne se je končala z rezultatom 2:2 (2:2), drugi dan pa je zmagalo Primorje s 3:2 (1:1).

VREMENSKA NAPOVED ZA ČETRTEK 9. AVGUSTA

Nestanovitno s krajevnimi padavinami. Temperatura do 20° C.

Najboljši opekarniški delavci brez strehe

V direktorjevi sobi, v pisarni »Ljutomerskih opekarn« v Borecih pri Križevcih, je na steni pritrjena prehodna republiška zastava najboljšega delovnega kolektiva opekarniške stroke. To pa ni več prehodna zastava, saj so si jo delavci Ljutomerskih opekarn priborili v trajno last kot najboljši kolektiv industrije gradbenega materiala v Sloveniji. Kolektiv dela v štirih obratih in štirih krajih: v Borecih, Lukavcih, Radgoni in Puconcih. Direkcija podjetja je v Borecih. Vsak obrat ima svojo sindikalno podružnico. V Borecih pa zaman vprašuješ po njihovih sindikalnih prostorih. Zato se tudi ne smeš čuditi, da zastava najboljšega kolektiva gradbene industrije visi v direktorjevi pisarni.

»Kje pa so vam podelili zastavo, ko nimate sindikalnih prostorov?«

Odgovorili so: »V prosvetni dvorani v Križevcih. Dvorana seveda ni naša, za takšne priložnosti pa nam jo ‚posodijo'.«

»In kje se sestajate? Kje ima upravni odbor seje? Kje imate arhiv?«

Povedli so me po opekarni, ki velja za enega najsodobnejših obratov v Sloveniji, menda zato, ker ima namesto visokega tovarniškega dimnika »ventilator«, ki vleče iz kurišč velike krožne peči pline. Sicer pa v opekarni ne vidiš kdo ve kaj »sodobnega«. Transporter, ki odnaša strešnike od strojev, kroži skozi sušilnice in nad krožno pečjo. V prvem nadstropju nad pečjo je precej toplo. Prostor je mračen in zdi se ti bolj, da si v peči kakor nad pečjo.

»Tu imamo sindikalne sestanke.« je skromno povedal sindikalni funkcionar, kakor da gre za najnavadnejšo reč na svetu. Ko nisem mogel skriti presenečenja, je dodal: »Ali pa spodaj pod sušilno lopo.«

»Zakaj ... zakaj nimate nobenega prostora?«

»In zakaj ne zidate? Ali bi podjetje, ki proizvaja opeko, ne moglo dobiti opeke?«

Če bi šlo samo za opeko, bi je delavci nedvomno z veseljem izdelali med prostovoljnim delom.

Leta 1948 so že imeli načrt, da bodo zgradili v Borecih deset stanovanjskih blokov in sindikalni dom. Graditi je začelo okrajno gradbeno podjetje. Delo je potem obtičalo. Pravijo, da jim primanjkujeta predvsem les in instalacijski material. Zato imajo zdaj le še 14 družinskih stanovanj in tri stanovanja za sezonske delavce (za 32 delavcev). Okrog 20 družin pa stanuje v bližnjih vaseh pri kmetih.

Svetovali so mi, naj bi si ogledal, kako živijo družine, ki stanujejo pri kmetih. Najprej se prepričaš, da kmetje ne nudijo delavcem stanovanj iz čistega krščanskega usmiljenja. Stanarino je treba plačati. Kmetje pa si ne želijo plačila v denarju. To je tudi delavskim družinam prav. Ne zavedajo se pač, da se s tem odpovedujejo svoji neodvisnosti. Po nelahkem delu v opekarni se morajo iz industrijskih delavcev spremeniti v kmetijske dninarje. Toda ne le to. Prevzemajo tudi kmečki način mišljenja in čustvovanja. Mislijo in govorijo kot kmetje. Če kmet sovraži tovarno, jo sovražijo tudi oni. Če kmet ne razume industrializacije in naporov za zgraditev socializma, jih ne razumejo tudi oni, čeprav so iz vrst najboljšega delovnega kolektiva industrije gradbenega materiala v Sloveniji. »Vzgaja« jih najbolj starokopitna murskopoljska vas, kjer prevladujejo večji kmetje, ki gledajo zaničljivo na vse in vsakogar, kar ni »kmečko« in kar se ne more meriti z njihovim bogastvom.

Kako pa znajo ceniti delavce najboljšega kolektiva v gradbeni stroki na krajevnem ljudskem odboru v Križevcih in posamezniki na okraju v Ljutomeru, je razvidno iz številnih pritožb delavskih družin zaradi živilskih nakaznic. Žene delavcev s številnimi otroki v petih družinah nameščencev niso prejemale niti nakaznic najnižje kategorije. Pogosto se je zgodilo, da ta ali ona družina ni prejela nakaznice za otroka. Med drugimi niso prejemale nakaznic žene gospodinje: skladiščnika Ivana Vrge (štirje otroci), pečarja Verača in pečarja Hinavsa, ki je razen tega še pohabljena. Ko se pritožujejo na krajevnem odboru nad nerednostmi, jih pošiljajo na okraj, češ mi nismo krivi, okraj nam ne pošlje nakaznic! Na okraju pa jih zavračajo na krajevni odbor, češ pomenite se z njim, to je njegova stvar! — Zdi se, kakor da jih nalašč pehajo v roke vaških izkoriščevalcev, zakaj ko družina ne prejme nakaznic, se mora hočeš nočeš vdinjati pri kmetu, najsi potem dela noč in dan.

O teh težavah ne govorijo radi in očitno je, da bi jim bilo najljubše, če bi se jim ne bilo treba pritoževati. Toda morda bi se takšne napake več ne dogajale, če bi ne bili nekoliko preveč skromni in če bi se bolje zavedali, da imajo zdaj odločilno besedo kot proizvajalci. Ta zavest odločujočih proizvajalcev se začenja buditi, čeprav še plaho, v delavskem svetu.

Sn

Prvi sejem presežkov industrijskega blaga v Beogradu

Trgovinska agencija FLRJ prireja prvi beograjski sejem presežkov industrijskega blaga. Sejem bo od 8. do 15. oktobra na sejmskem prostoru. To je prvi sejem te vrste, njegov namen pa je, da ustvari trdnejšo povezavo med trgovinskimi in proizvodnimi podjetji.

Po podatkih, ki jih je dala trgovinska agencija, bo obsegal razstavni prostor 2500 do 3000 kv. metrov. Agencija bo uredila štiri paviljone, v katerih bo razstavljeno vse industrijsko blago in živilski predmeti razen kmečkih pridelkov. Zanimivo je, da bodo smeli na sejem samo zastopniki trgovinske mreže in proizvodnih podjetij, blago pa bodo lahko kupovale samo pooblaščene sebe v odobreni višini. Med trajanjem sejma bo izhajal informativni bilten, v katere mbodo podatki o prodanem blagu prejšnji dan. Izdan bo poseben katalog, ki bo vseboval pregled razstavljenega blaga.

Poliklinična služba v Ljubljani

Gradnja nove centralne poliklinike v Ljubljani zaradi sedanjih težkoč le počasi napreduje in se bo zato v njej začela opravljati zdravniška služba verjetno šele čez tri, štiri leta. Vendar pa se ta služba po zaslugi velikih naporov zdravniškega kadra stalno izpopolnjuje kljub temu, da sedaj še ne razpolagamo z dovolj primerno urejenimi prostori in kljub številnim drugim težavam.

Te dni je poliklinika dobila v palači DZSZ, kjer je sedaj nastanjena, 9 novih prostorov. Ko bodo izvršene nekatere manjše adaptacije, se bo to število povečalo še za 5. Tako bo poliklinika lahko uresničila svojo davno željo: združila bo vse specialistične zdravniške stroke in upravo v enem poslopju, s čimer bo njeno delo močno olajšano. Zdravniški prostori bodo ločeni od pisarniških in bo zato v njih laže vzdrževati potrebno čistočo in higieno. Higieno bo laže vzdrževati tudi zato, ker bodo k posameznim ordinacijam vodili posebni dohodi. Vhod za tuberkulozne bolnike bo celo povsem ločen. Zdravniki bodo imeli lažje pogoje za delo, ker bo na razpolago toliko ordinacijskih prostorov, da bo vsak služil za zdravljenje samo ene skupine bolezni, ne pa dveh ali celo treh kot doslej. Namesto dosedanjih dveh laboratorijev bodo poslej štirje, kar bo zdravnikom zelo olajšalo delo v njih. Vsaka ordinacija bo imela po tri prostore: čakalnico, sobico za administratorko in sobo za ordiniranje.

Ker bo več čakalnic kot doslej, bo pacientom olajšano čakanje, določitev posebnega prostora za administratorko pa bo omogočila, da se bo pacient lahko pogovoril z zdravnikom med štirimi očmi, kar bo gotovo vsakdo toplo pozdravil.

Vzporedno z izboljševanjem polikliniške službe gre tudi izboljševanje ambulantne službe, kar pa je ravno tako združeno z velikimi težavami zlasti zaradi pomanjkanja primernih prostorov. Lani in letos so bile skupno odprte 4 in povečane ter modernizirane 3 nove ambulante. V kratkem bo začela obratovati tudi nova ambulanta v Tobačni tovarni, za katero je potrebno adaptacijo izvršila tovarna na lastne stroške in bo služila njenim delavcem in okoliškim prebivalcem. Ambulanta bo moderno opremljena in bo imela dva velika prostora za ordinacijo. Poleg tega pripravlja IV. rajon v kratkem otvoritev sektorske ambulante v Kolezijski ulici.

Ambulanta mora biti čim bliže pacientom. Zato sedaj sistem obratnih ambulant postopoma zamenjujejo s sistemom sektorskih ambulant. Tu je organizirana zdravniška služba skoraj ves dan in si tako lahko vsak bolnik izbere za zdravniški pregled tisti čas, ki mu je najbolj prikladen. Ker je sedaj na razpolago dovolj zdravnikov, razen za oči, tuberkulozo in rentgen, je po čakalnicah manj gneče in zdravniki pacientom lahko posvetijo več časa. To in ker v ambulantah sodelujejo tudi priznani klinični in vojaški zdravniki gotovo vpliva, da bodo pacienti dobili v ambulantno zdravniško službo vse večje zaupanje, kar je za uspešno zdravljenje nemajhnega pomena.

Obratna ambulanta kartonažne tovarne

Kaj mislite o našem listu?

Že v prvi številki smo izrazili željo, da bi bilo med bralci in uredništvom tesnejše sodelovanje, kajti tako bo list lahko mnogo bolje ustrezal potrebam in željam naših bralcev. Z istim namenom se zdaj, ko list izhaja že mesec dni, obračamo na vas, da nam poveste, kaj mislite o »Ljubljanskem dnevniku«. Prosimo vas, da nam do

15. avgusta

odgovorite na naslednja vprašanja:

1. Kako ste na splošno zadovoljni z »Ljubljanskim dnevnikom«? Katere so njegove dobre in slabe strani?

2. Kako po vašem mnenju list obravnava notranjepolitična, gospodarska, kulturna, zunanjepolitična in fizkulturna vprašanja?

3. Katere stvari v listu najraje berete, katere pa kar preletite?

4. O čem naj bi list še pisal?

5. Ali ste zadovoljni z našim dosedanjim podlistkom? Kakšnega si želite v bodoče?

6. Kaj misli o listu vaša okolica?

7. Ali dobivate list pravočasno? Kako bi po vašem mnenju izboljšali dostavo lista?

Prosimo vas, da odgovorite na vsa vprašanja, če pa to ne bi bilo mogoče, pa vsaj na posamezna.

Odgovore pošljite na naslov: Ljubljanski dnevnik — anketa, Ljubljana, Knafljeva 5, poštni predal 271. Prosimo, da navedete tudi vaš poklic.

Uredništvo »Ljubljanskega dnevnika«

Po domovini

Prvi doma izdelani daljnogled. Po osnutkih domačih strokovnjakov je izdelala zagrebška »Optika« prototip daljnogleda. Optične leče je izdelala ta tovarna, druge dele pa podjetje »Fotokemika«. Daljnoglede bodo začeli izdelovati v serijah. Razen stekla za naočnike, optičnih leč za domači fotoaparat in leč za daljnoglede izdeluje tovarna »Optika« tudi optične leče za domače kinoprojektorje.

Zadruge, ki so imele nad 1.300.000 din dobička. Kmetijske zadruge zvečanskega okraja so zaključile prvo polletje z velikim dobičkom. Njihovo delovanje je bilo skoraj izključno nabavno prodajnega značaja. Lanska bilanca vseh zadrug v tem okraju kaže, da so poslovale z dobičkom 1,374.935 din.

Francoski motociklisti so prinesli Beogradu poslanico. Trije francoski motociklisti so prinesli Beogradu poslanico ob 2000-letnici Pariza. Iz Beograda so se odpeljali v Zagreb, kjer so jih sprejeli predstavniki Ljudske tehnike Hrvatske. Iz Zagreba so se vrnili v Pariz. V Beogradu niso mogli ostati več dni, ker se je eden izmed njih med potjo poškodoval in so potovali do Beograda dva dni več, kakor so nameravali.

»Razstava Zadra« v Zagrebu. Malo je v naši državi mest, ki bi imela toliko znanstvenih in kulturnih spomenikov kakor Zader. Zadrski državni arhiv je bogata zakladnica za proučevanje zgodovine ne le našega Primorja in Dalmacije, marveč tudi Hrvatske in znatnega dela Balkana. Arheološki muzej v Zadru hrani zlasti mnogo pomembnih spomenikov severne Dalmacije. Na pobudo akademika Miroslava Krleže bodo v Zagrebu kmalu odprli razstavo kulturnih, umetniških in zgodovinskih spomenikov iz zadrskih arhivov in muzejev. Razstava bo v atriju Jugoslovanske akademije in njen namen bo, prikazati ljudem pravi zgodovinski in kulturni pomen Zadra.

Medvedi v okolici Tetova. V neposredni bližini Tetova, na Šar planini, se je pojavilo več medvedov, ki napadajo živino po sosednjih vaseh. Medvedi so se pojavili tudi v bližini vasi Tearec, samo nekaj kilometrov od glavne ceste Skoplje-Tetovo. V četrtek je v vasi Brzi vodi velik medved dva vola raztrgal, enega pa požrl.

Poslopje, kjer se je sestal prvi narodnoosvobodilni odbor Jugoslavije. Minilo je deset let, odkar se je 21. julija 1941 sestal v Beranih, sedanjem Ivangradu, prvi narodnoosvobodilni odbor Jugoslavije. Posloval pa je samo nekaj dni, ker je več sovražnih divizij znova zavzelo mesto. Začele so se krvave represalije proti prebivalstvu. Ta prvi narodnoosvobodilni odbor je odšel z narodnoosvobodilno vojsko, po kapitulaciji Italije pa se je vrnil.

Prve koksne baterije v Zenici. Na gradbišču koksarne v Zenici, ki jo gradi gradbeno podjetje »Gradis« iz Ljubljane, so začeli graditi prvi dve koksni bateriji in manjše objekte, stolpe za premog in dimnike, ki spadajo h koksnim pečem. Zgradili bodo 4 koksne baterije po 40 celic. V njih bodo pridobili na leto 400.000 ton koksa. Pridobivali ga bodo po znanstvenem načelu ing. Bože Popovića iz domačega rjavega premoga in lignita. Na podoben način bo začela najbrž že konec letošnjega leta obratovati prva takšna koksarna tudi v Lukovcu pri Tuzli.

Sremske lubenice na dunajskem trgu. Po slavonskih mestih že več dni prodajajo znane sremske lubenice. Poznajo jih tudi na tujih trgih. Kmetijske zadruge v vukovarskem okraju so jih poslale oni dan 30 t na Dunaj. Prodale so jih po 5 dolarjev za tono. Sredi avgusta bo na dunajskem trgu tudi zgodnje sremsko grozdje.

Najmlajši planinec na vrhu Kopaonika. Na nedavni planinski svečanosti ob prenosu posmrtnih ostankov Josipa Pančića je bil med planinci na vrhu Kopaonika tudi štiriletni sinček Živote Kostića iz Hruševca Dragan. Deček jo je junaško mahal od vznožja do vrha in nikakor ni hotel dovoliti, da bi ga kdo nosil. V planinskem domu vrh Kopaonika je načečkal svoje ime v knjigo, datum pa so morali pripisati drugi, ker Dragan številk še ne zna pisati.

V bakarskem zalivu so videli velikega morskega psa. Iz Bakra poročajo, da so opazili ribiči stoječe tunolovke 6—7 m dolgega morskega psa, ki je podil pred seboj jato tunov. Tuni so zaplavali v tunolovko, morski pes pa se je ustavil pred mrežo in hitro odplaval od obale. Ker je v tem času v naših vodah mnogo tunov, menijo ribiči, da bo morski pes nekaj časa prežal nanje ob naši obali.

Skupina ameriških brigadirjev na Reki. V soboto zvečer je prispela na Reko skupina ameriških mladincev, ki so delali na mladinski progi Doboj-Banja Luka. Ko so se vračali s proge, so si ogledovali nekatere kraje Bosne in Dalmacije, potem pa so prispeli s parnikom iz Splita na Reko, od koder so v torek nadaljevali prek Sežane pot v Trst.

Bogat lov tune. Tunolovci crikveniškega ribiškega podjetja »Napredak« so ujeli te dni skupaj z rabskimi ribiči v Kvarnerskem zalivu pol vagona tunov po 8—25 kg. Računajo pa, da jih bodo ujeli še več, ker jih je v zalivu mnogo. Večino tunov so prodali v Crikvenici, kjer je veliko povpraševanje po njih, saj jih letoviščarji radi jedo.

BOJ MEŠČANSKIM FARMAM V LJUBLJANI

Kdor ne pozna Ljubljane, bi ne verjel, da je naše mesto pravzaprav velik živalski vrt. Vseeno je, ali mu priznamo javni značaj ali ne, zakaj v javnost dovolj posega; naše živalstvo, gospodarska in športna reja malih pa tudi drugih živali — vse to je tako razvito, da ni treba še posebne vstopnine za ogled. Ob tej priliki se ne bomo poglabljali v zgodovinske in sociološke analize, kako se je razvilo meščansko farmarstvo v Ljubljani; ne bomo tudi ugotavljali koliko živalskih prebivalcev šteje naše mesto: dovolj je, da smo ljudje v manjšini. Prav tako je precej v manjšini — higiena, ki pa je po mnenju meščanskih farmarjev popolnoma postranskega pomena.

Ko prispeš v našo prestolnico, sodiš na kolodvoru po živahnem, čeprav malo čudnem prometu, da si v velemestu. Da bi stopil pred civilizirane meščane spodobno obrit, obiščeš prvega brivca na peronu. Ko čakaš, da prideš pod nož, se ti cedaje bolj stiska srce. V sosesčini je takšen žalosten koncert, da se upravičeno prestrašiš. Klavnica? Oglašajo se koze, ovce, cvilijo pujski in bojevito kikirikajo petelini. Včasih zasika in presunljivo zagaga gos. Da obiskovalci prestrašeni ne uidejo brivcu, jim ljubeznivo pojasnjuje, da je to samo prtljažna garderoba. Potniki tam shranjujejo tudi živo prtljago. Včasih živali ne »dvignejo« po ves dan. Živali pa se ne morejo sprijazniti, da so samo prtljaga, pa terjajo vodo in krmo.

To je ena stran meščanskega farmarstva. Meščani in njihovi dobavitelji prevažajo precej raznih živali na vse načine, zato pa tudi s potniškimi vlaki. Zgodilo se je celo, da je neka »mati« vozila pujska kakor dojenčka lepo v plenicah in sedela z njim v kupeju za matere in otroke. Da pa nekateri meščani redijo kunce, kokoši in celo prašiče tudi na balkonih stanovanjskih hiš, ni več kdo ve kakšna posebnost. Perutninarstvo je med svojim bohotnim razvojem iz drvarnic in kleti doseglo tudi kuninje, kopalnice in podstrešja. Živali so postale družinski člani z vsemi pravicami, na žalost pa še ne prejemajo živilskih in drugih nakaznic ter bonov za tobak. Zato pa so tudi prišle do besede. Zlasti zgovorni so petelini, pa tudi prašiči nimajo priraščenih jezikov. Ni jim mar odredb o nočnem miru.

Da naši farmarji ne bodo preveč presenečeni in obupani, jih naj ob tej priliki pripravimo na novo odredbo mestnega ljudskega odbora. Odredba prepoveduje rediti domače živali v Ljubljani na območju, ki ga omejujejo ulice, ceste in trgi: Aškerčeva, Cojzova, Sv. Jakoba trg, Rožna, Florijanska, Karlovška do Janežičeve, Orlov vrh (Grad), Streliška, Zarnikova, Ambrožev trg, Škofja, Sv. Petra, Hrvatski trg, Jegličeva, Masarykova, Tyrševa in Prešernova. Izvzeta pa so izrazito kmetijska posestva, ki segajo v to področje. Prepoved se nanaša tudi na bloke ob Tyrševi cesti do Koroške ulice, za bloke v Šiški in ori Litostroju ter za vse stanovanjske hiše, ki imajo nad 5 stanovanj. Odredba se uveljavi hkrati z odlokom o javnem redu in miru (sprejet je bil na V. rednem zasedanju MLO 11. julija 1951). Upamo vsaj, da si meščanski farmarji ne bodo odredbe razlagali takole: saj so tudi naše farme izrazito kmetijska posestva!

Sn

Mednarodni plesni turnir na Bledu

Sinoči je bilo na Bledu mednarodno plesno tekmovanje med reprezentancama Avstrije in Jugoslavije. To je bil prvi mednarodni turnir po osvoboditvi v naši državi. Turnir je vzbudil veliko zanimanje domačih in tujih gostov na Bledu. Zmagal je avstrijski par Mayer Kiendler. Najboljši jugoslovanski par je na četrtem mestu.

Jadralno letalo brez posebnega usmerjevalnega krmila

Tovarna jadralnih letal »Letov« v Ljubljani je začela izdelovati jadralno letalo s postrani dvignjenim višinskim krmilom v obliki latinske črke »V«, ki služi tudi kot krmilo za smer letenja. S tem se bo znatno zmanjšal odpor zadralnega letala, pa tudi njegova teža. Ta novi tip jadralnega letala je dejansko rekonstrukcija zelo sposobnega jadralnega letala tipa »Triglav«, ki je bil nedavno moderniziran z novim elipsodnim propelerjem za kabino iz tako imenovanega pleksiza kabino iz tako imenovanega pleksistekla.

Nov način cepljenja vinske trte

Strokovnjaki za vinogradištvo državnega kmetijskega posestva »Oplenac« pri Topoli so izpopolnili novi način cepljenja vinske trte, ki ga že več let uporabljajo na svojem posestvu. Novi način je preprostejši in boljši. Po njem pridobi Oplenac letno 100.000 trtnih cepičev, ki jih pošilja v vse kraje naše države in v zamejstvo. Z gojitvijo cepičev po novem načinu prihranijo letno ne le na materialu, marveč tudi na času. Cepiči so boljši in dalj časa vzdržijo. Strokovnjaki državnega kmetijskega posestva »Oplenac« so obiskali mnoge vasi in delovne zadruge ter seznanili kmete s tem načinom cepljenja, ki so ga sprejeli tudi vinogradniki v Šumadiji.

Reka je dobila že osmi trolejbus. V nedeljo je prispel na Reko že osmi trolejbus. Reka bo dobila še dva trolejbusa, potem pa se bo začel po mestu redni promet z njimi. Kaj pa Ljubljana?

Sovjetski vohuni pred sodiščem v Beogradu

V nadaljevanju obravnave proti sovjetskim vohunom je bil včeraj zaslišan zadnji obtoženec Fjodor Lepjohin. Obtoženec je izjavil, da se je takoj po osvoboditvi Beograda l. 1944 po poročniku Levitinovu povezal s sovjetsko obveščevalno službo. Levitinovu je izročal pismena vohunska poročila, za katera se je zanimal NKVD. Po odhodu Levitinova je imel zvezo s kapetanom Svinobajevom, pozneje pa z majorjem Nikitinom.

Iz nadaljnjih izjav obtoženega prihaja na dan tudi vohunsko delo obtoženca Pavla Krata, o katerem pravi, da je prebrisan in zvit ter da je med okupacijo delal za Nemce. Ko so obtoženemu Lepjohinu prebrali izjavo obtoženega Sitarskega, ki jo je dal v preiskavi ter pri soočenju z Lepjohinom potrdil, je bilo videti, da je bil Lepjohin med okupacijo trdno povezan z Nemci.

Sledil je dokazni postopek. Danes je govoril javni tožilec, za njim pa zagovorniki in obtoženci. S tem je bila obravnava končana.

Poročajo nam

IZ RADGONSKEGA OKRAJA

Za dosežene uspehe pri vinogradniškem delu je kolektiv gornje radgonskega vinogradniškega gospodarstva Kapela razglasil 11 udarnikov, med katerimi je trinajstletni udarnik Ivan Ivanič, ki je presegel normo 123%, Jožefa Ivanič 122% ter Jože Perša 121%.

Na kapelskem delovišču so dosegli najlepše uspehe pri gojenju trsnice. Letos so prodali zadružnemu skladu Ptuj, Ljutomer in Radgona 80.000 cepljenk in s tem pripomogli k obnovi socialističnega vinogradništva.

•

Minulo nedeljo je okrog 15. ure med hudim neurjem udarila strela v stanovanjsko hišo Ivane Rajšp v Trsteniku. Hiša je v glavnem zgorela. Škoda znaša okrog 150.000 din in je le malenkostno krita z zavarovalnino. Vaščani so komaj obvarovali sosednja s slamo krita poslopja.

-jh.

IZ TOLMINA

Pred 60. leti, aprila 1891., so v Tolminu ustanovili gasilsko društvo. Pobudo za to so dali veliki požari, ki so to leto izbruhnili v Tolminu. Šestdeseto obletnico gasilskega društva bodo Tolminci praznovali v nedeljo, 12. avgusta. Ob tej priložnosti bodo imeli tudi razne vaje in tekme gasilskih društev.

Pri Sv. Luciji ob Soči pa so začeli graditi gasilski dom, s katerim bo gasilstvo na Tolminskem mnogo pridobilo.

-j.

IZ MARIBORA

V zadnjem času so bile razen drugih stanovanjskih objektov zgrajene tri nove stanovanjske hiše. V Prešernovi ulici je pod streho nova tronadstropna hiša, na oglu Majstrove in Cankarjeve ulice so obnovili med vojno porušeno tronadstropno hišo, ki so jo za eno nadstropje dvignili, v Melju pa so obnovili prav tako med vojno porušeno dvonadstropno hišo. Zgradbe bodo imele sodobno urejena zračna in svetla stanovanja in so že pod streho. Pričakovati je, da bodo v kratkem izročene svojemu namenu.

•

Mariborski živilski trg se stalno izboljšuje. Socialistični sektor čedalje močneje sodeluje in zalaga trg s živili v večjih količinah. Tudi glede cen močno tekmuje s privatnim sektorjem, tako da cene padajo. Ponudba blaga je znatno večja, tako da skoraj ni treba čakati.

Zlasti mnogo je na trgu zelenjave, sadja, mlevskih in mesnih izdelkov, masti itd. Močno so zastopana razna trgovska podjetja in ekonomije, prav tako pa tudi zadružni sektor.

IZ LITIJE

Mladinci in mladinke iz okraja Ljubljana-okolica, Kamnik in Kranj so spet sestavili delovno brigado in odšli na mladinsko progo. Zborno mesto brigade je bilo v Litiji, kjer so šle brigadirjem na roke vse množične organizacije in ljudska oblast. Dodelili so jim prostore v Zadružnem domu, v lokalih, ki so last predvojaške vzgoje. Hrano pa so jim priskrbeli v mestni restavraciji.

Ko je bila brigada zbrana, so ji litijske množične organizacije priredile v dvorani Fizkulturnega doma prisrčen sprejem. Mladinska skupina litijskega SKUD »Tone Premk-Sine« je igrala gostom v pozdrav Linhartovo veseloigro »Županova Micka«.

Posebno svečan je bil ustanovni sestanek nove brigade. Po slavnostnih govorih je bil izvoljen štab nove MDB. Brigadirji so izbrali ime VIII. slovenska mladinska delovna brigada narodnega heroja »Lojzeta Kebeta-Štefana«.

Mladinska brigada je sprejela pred odhodom brigadni prapor, ki bo kitil njihovo taborišče v Učelincu pri Banja Luki, kjer je bila nameščena tudi njena predhodnica, V. mladinska delovna brigada, ustanovljena tudi v Litiji.

J.

Cervantes: Zgledne novele

Naše skromno prevodno slovstvo iz španske književnosti se je nedavno obogatilo z novim pomembnim delom, ki bo predvsem izpopolnilo našo predstavo o velikem romanopiscu španske renesanse Cervantesu (1547—1616) in ga pokazalo od nove plati kot mojstra novele, to je tiste literarne zvrsti, ki so jo ustvarili, hkrati pa dognali do viška Romani. To so njegove znane »Zgledne novele«, ki so že ob svojem izidu (1613) doživele velik uspeh in nudijo poleg »Don Kihota« najboljše, kar je poteklo izpod Cervantesovega peresa (Cervantes, Zgledne novele. Poslovenil Anton Debeljak. Lj., SKZ 1951, 473 (II) str., 8°).

Prevodi iz španščine so pri nas zelo maloštevilni in še tisti, ki jih imamo, so iz novejšega časa. Vzrok za to pa ni morda v nezanimanju našega beročega občinstva za literaturo naroda, ki je od nas geografsko najbolj oddaljen v Zahodni Evropi, marveč le premajhno poznanje španskega jezika. Tako je še danes za povprečnega Slovenca špansko slovstvo v svoji celoti več ali manj »španska vas«. To za nas gotovo ni častno, posebno še spričo tega, da imamo celo rojake, ki pesnijo v jeziku don Kihota (n. pr. argentinski pesnik Federico Ebber, po rodu iz Ljubljane), in razmeroma močno emigracijo v španskih deželah Latinske Amerike še iz predvojnega časa. Število slovenskih prevajalcev in aktivnih informatorjev španskega slovstva ni veliko: Andrej Kalan, dr. Anton Debeljak, dr. Ivo Šorli, Oton Župančič, dr. Alojzij Gradnik, dr. Stanko Leben, Janko Moder in Božidar Borko, pa smo skoraj že pri kraju. Med njimi zavzema eno prvih mest dr. Anton Debeljak, s katerim se začenja med Slovenci novo razdobje v tem poglavju naše kulturne izmenjave. Bil je prvi, ki je z velikim, temeljitim znanjem objavljal daljše izvirne prikaze iz španske literature, ki so vsaj deloma zamašili vrzel v duševnem obzorju slovenskega inteligenta in s katerimi je opozoril na nekatere vidnejše pojave v novem španskem slovstvu (hispanno-ameriška književnost, Blasco Ibanez, Miguel de Unamuno).

Pričakovali bi, da se bomo Slovenci pri prevajanju iz španščine lotili najprej tistega dela, ki je ponos španskega in svetovnega slovstva: Cervantesovega »Dona Kihota«. Kljub temu pa smo dobili to umetnino skrajno pozno in smo jo poznali vse do Lebnovega mojstrskega prevoda (1935-36) samo v slabem mladinskem posnetku, ki — razumljivo — ni mogel dati pravega pojma o veličini nesmrtnega »viteza žalostne postave«. Prvi resen prevod iz Cervantesove književne tvornosti so bile šele »Tri novele« v dokaj okorni slovenitvi dr. Iv. Šorlija (1920), ki so predstavljale zelo okrnjen izbor iz pisateljevih »Zglednih novel«. Zdaj jih imamo v celoti prevedene in — lahko rečemo — res zgledno in dostojno po notranji vrednosti in zunanji opremi. Že prvi vtis, ki ga dobimo, ko knjigo prelistavamo, je nadvse ugoden, še bolj pa, ko jo primerjamo s Šorlijevim prevodom »Treh novel«, ki so sedaj izšle drugič v sklopu celotnega prevoda. Najprej je treba priznati, da je dr. Debeljak s to knjigo dosegel višek svoje prevajalske spretnosti, posebno še, če se spomnimo na nekatere njegove prejšnje prozne prevode iz romanskih slovstev, v katerih je zlasti besedišče dokazovalo, da je — po Pleteršniku — izbiral vse preveč nenavadne, celo zastarele izraze ali pa uporabljal besede, ki niso imele splošnoknjižne veljave. Prevod je res doživljen in lep, pisan v živem, sodobnem jeziku. Izkazuje posebno jezikovno mojstrstvo in domiselno okretnost tam, kjer je naletel na trd oreh, n. pr. pri prevajanju izrazov iz rokovnjaškega, tatinskega jezika, kateremu je bil zdaleka bolj kos nego dr. Ivo Šorli, ki je prevajal nekam okorno in brez posebnega pesniškega nadiha.

Po vsebinski in oblikovni plati tvorijo te »Zgledne novele« tisto zvrst pripovedne proze, ki jo je rodila romanska renesansa najprej v Italiji (G. Boccaccio, Dekameron), nato pa v Franciji (Marguerite de Valois, Heptameron) in Španiji. Glavno pri njih je bilo zanimivo pripovedovanje dogodkov, a hkrati je že predstavljalo prvo realistično prikazovanje takratne družbe z njenimi šegami, navadami in zablodami. Cervantesu pa ni šlo zgolj za snovno zanimivost, ki priteguje bralčevo pozornost nase. Kakor sam pravi v uvodu, jih je imenoval »zgledne« zato, ker lahko bralec iz vsake izmed njih posname kak zgled ali nauk, ki človeka izboljša in dvigne, česar ne bi mogli reči n. pr. o Boccacciovih novelah. Vrh tega so nekatere izmed njih ostra kritika takratnega španskega življenja, v kateri pisatelj biča korupcijo v državni upravi, se bori proti praznoverju in šiba nezdrave izrastke človeških napak (posebno v noveli »Pogovor dveh psov«, kjer je Cervantes razgrnil vso svojo življenjsko filozofijo kot rezultat lastnih življenjskih izkušenj). Pri vsem tem pa je zavestno umerjen v neki plemeniti zadržanosti. Vse Cervantesove novele pa seveda niso enako dovršene: saj so nastale v različnih dobah pisateljevega razgibanega in burnega življenja. Značilno zanje pa je, da je mnogo v njih takega, kar je sam doživel in skusil. Te svoje skušnje neprisiljeno in neopazno vpleta v pripovedovanje, ki je vedno napeto in živahno.

Knjiga obsega poleg takrat običajnega posvetila grofu Lemosu in uvoda enajst (če upoštevamo še »Pogovor dveh psov«, ki je v njej priključen noveli »Sleparska ženitev«, dvanajst) novel, ki jih zaključuje zaznamek rabljenih virov in obsežna in natančna »Razlaga«, ki stvarno pojasnjuje nekatera manj razumljiva mesta. Prevod se začenja s slavnoznano novelo »Cigansko dekle«, v kateri nam pisatelj kaže dogodke, polne romantičnih doživljajev, ki se nizajo ob čudovito lepem ciganskem dekletu Preciozi, vzoru ne samo ženske lepote in mladosti, temveč tudi dozorele pameti in plemenitih čustev. Sledi »Darežljivi ljubimec« s prizoriščem na otoku Cipru, v katerem Cervantes razgrinja svoje skušnje, ki si jih je nabral v suženjstvu v Alžiru. V »Kotarčku in krojačku«, noveli, v kateri je dr. Debeljak posrečeno ponašil imena glavnih junakov Rinconeta in Cortadilla, je podal sliko iz tatinskega in rokovnjaškega podzemlja v Sevilji, čigar pokvarjenost riše z odlično vernostjo. V tej noveli se je najbolj izkazalo jezikovno znanje prevajalčevo, ko je moral najti ustrezen slovenski izraz za špansko rokovnjaščino. Vrsto odličnih slik iz španskega življenja 16. stol. zaključuje novela »Sleparska ženitev« s »Pogovorom dveh psov«, ki je v prevodih navadno objavljen kot samostojna enota. V njej je višek Cervantesovih življenjskih spoznanj in tistodobne družbene kritike, ki ga kaže kot bistroumnega in prodirljivega sodnika svojedobnega življenja in natančnega opazovalca.

Ta zbirka novel je gotovo pozitivna pridobitev našega prevodnega slovstva in bo našla vsekakor velik krog hvaležnih bralcev.

F. Dobrovolc

Atletsko prvenstvo Slovenije

V soboto in nedeljo 11. in 12. avgusta bo v Ljubljani atletsko prvenstvo Slovenije. Od štirih dosedanjih prvenstev je to prvo v Ljubljani.

Okrnjeno prvenstvo leta 1950

Lani je bil po neprestanih prenašanjih terminov izveden končno samo en del prvenstva v drugi polovici septembra v Celju. Doseženi rezultati so bili pri moških, razen v teku na 100 m, sami rekordi prvenstev, s čimer je bil potrjen kvalitetni napredek slovenske atletike, ki se dolga leta v tem pogledu ni premaknila z mrtve točke. Žal, da ni mogel biti izveden še drugi del prvenstva, ker bi bila slika še popolnejša. Med atleti bodo branili letos prvenstvo Slovenije, v kolikor bodo nastopili, naslednji:

100 m: Hohnjec 11.6; **400 m:** Zupančič 50.9; **1500 m:** Hanc 4:04.0; **10.000 m:** Mustafič 33:07.2; **110 m ovire:** Zupančič 16.0; **krogla:** Golc (vsi Kladivar) 12.22; **kopje:** J. Miler 51.40, **daljina:** Špan 6.63; **višina:** A. Strukelj (vsi Enotnost) 1.82 m; 4×100 metrov Kladivar.

Med atletinjami pa so zmagale: **100 m:** Plavšak (Kl.) 13.6; **800 m:** Blaž (E); **višina:** Knez (Kl) 150; **krogla:** Sima (E) 11.04; **4×100 m:** Kladivar 54.3. Medtem ko so bile torej atletinje izenačene, je opaziti pri atletih veliko premoč tekmovalcev Kladivarja, ki so osvojili sedem prvenstev nasproti trem, ki so pripadla tekmovalcem Enotnosti.

Kljub visokim normam, velika udeležba tekmovalcev

Na prvenstvu Slovenije imajo pravico nastopiti le tekmovalci in tekmovalke, ki so dosegle v tekoči sezoni predpisani minimalni rezultat ali pa so v preteklem letu osvojili prvenstvo. To je nujno iz razloga, da se očuva kvaliteta tekmovanja. Kljub temu pa se je zbralo na prvenstvih vedno veliko število tekmovalcev, čeprav so se norme večale iz leta v leto. Leta 1947 je n. pr. v Celju nastopilo 115 atletov in atletinj, prav nič manj pa jih ni bilo tudi na poznejših prvenstvih. Za letošnje prvenstvo so določeni še prav posebno ostri minimalni rezultati, ki so v nekaterih ženskih disciplinah celo enaki normam, zahtevanim za državno prvenstvo v preteklem letu. Udeležba pa tudi ne bo nič manjša kot prejšnja leta, ker smo od

METALEC DISKA JANKO MILER

lani v kvalitetnem pogledu zopet napravili korak naprej. To nam dokazujejo ravno ti potrebni minimalni rezultati, ki so bili določeni celo že lani na tehničnem posvetu v Celju. Rezultati so naslednji:

Moški: 100 m: 11.6 (rezultat lanskega prvaka!); **200 m:** 24.3; **400 m:** 53.5; **800 m:** 2:03.5; **1500 m:** 4:16.0; **5000 m:** 17.0; **10.000 m:** 37:00.0; **110 m ovire:** 18.0; **400 m ovire:** 1:04.0; **4×100 m:** 47.5; **višina** 170; **daljina:** 610; **troskok:** 12.00; **skok ob palici:** 3.00; **krogla:** 11.30; **kopje:** 46.00; **disk:** 34.00; **kladivo:** 30.00.

Ženske: **100 m:** 13.9; **200 m:** 29.0; **800 m:** 2:40.0; **80 m ovire:** 16.0; **4×100 m:** 59.5; **višina:** 130; **daljina:** 450; **krogla:** 9.50 m; **disk:** 27.00; **kopje:** 25.00 m.

Norme so ponekod z ozirom na trenutno stanje postavljene sicer nekoliko previsoko ali prenizko, toda AZS ima pravico razlike uravnovesiti, tako da bo nastopilo v vsaki disciplini približno enako število res kvalitetnih atletov in atletinj.

Zdeno V.

Priprave za atletsko srečanje z Vel. Britanijo

Pred atletskim srečanjem z Veliko Britanijo naši atletičarji pridno trenirajo. To srečanje bo največje atletsko tekmovanje, ki je sploh kdaj bilo v Jugoslaviji. Sodelovali bodo mnogi svetovni rekorderji — člani angleške reprezentance. Doseženi rezultati bodo vsekakor odlični in upamo, da nas bodo naši tekmovalci kljub izraziti premoči Angležev na tem tekmovanju častno zastopali. Angleži so v zelo dobri formi, kar dokazuje njihova nedeljska zmaga nad Francozi 115:89.

V soboto in nedeljo bo v Beogradu atletsko prvenstvo Srbije, na katerem bo nastopila tudi kompletna ekipa Partizana, razen Šegedina in Zlatkoviča, ki sta odpotovala v London, kjer bosta na mednarodnem atletskem tekmovanju sodelovala na tekmi na 2 milje (stipl čez). Doseženi rezultati na atletskem prvenstvu Srbije bodo prišli v poštev pri izbiri državne reprezentance.

V sredo bo v Zagrebu izbirno tekmovanje v teku na 110 in 400 m čez zapreke, v teku na 800 m, troskoku, metanju diska in v skoku v višino. V četrtek bo končno odrejena državna reprezentanca za srečanje z Veliko Britanijo.

Kaj bodo izvažala mariborska podjetja?

Novo uredbo o razdelitvi deviz so pozdravila tudi mariborska podjetja, ki izvažajo izdelke v inozemstvo. Za devize iz lanskoletnega izvoza so nabavili igle za pletenje, ki jih je nujno potrebovala krajevna industrija trikotaže. Mestni klavnici in mesnicam so dobrodošli rezervni deli za hladilne naprave. Mestni odbor bo z devizami lokalne industrije nabavil žarnice za razsvetljavo ulic, medtem ko bo tovarna mila »Zlatorog« za prodani glicerin lahko nabavila potrebno napravo za čiščenje kotlov.

Nehote vprašamo kaj ta podjetja izvažajo, da lahko nabavijo naprave, ki jih naša industrija zaenkrat še ne izdeluje. Poglejmo kar po vrsti.

Razen lesa, za katerim je veliko povpraševanje na tujih tržiščih, bo letos mariborska živilska industrija izvozila velike količine posušenih črnih jagod. Letos bodo izvažali tudi smrekove storže, ki so doslej propadali po pohorskih gozdovih.

V mariborski okolici in v Prekmurju so zbrali velike količine polžev. Mestna klavnica v Mariboru je prodala v inozemstvu 125.000 metrov govejih in svinjskih črev, letos pa jih bo poslala dvojno količino. Plinarna izvaža katran in plinsko odpadno maso, za katero dobi lep denar. Prehrambena industrija bo izvažala letos razne sadne sokove in okrog 6 vagonov kislega zelja. Odkupna podjetja in množične organizacije pa zbirajo zdravilna zelišča. Samo iz mariborske okolice bodo letos izvozili okrog 43 vrst zdravilnih zelišč v inozemstvo in naši medicinski industriji. Tovarna mila »Zlatorog« bo prodajala glicerin, tudi brusni kamni tovarne »Swaty« so zaradi prvovrstne kakovosti zelo cenjeni. Vina iz severovzhodnega dela Slovenije so znana po vsem svetu ter se na velesejmih v tujini kosajo z najboljšimi porenskimi in francoskimi vini. Samo lani so iz

Maribora prodali v inozemstvo 16? vagonov prvovrstnega vina iz haloških vinogradov, Slovenskih goric in iz okolice Ljutomera. Tudi letos je vino eden najvažnejših izvoznih predmetov iz tega predela Slovenije. Razen tega pa bodo mariborska izvozna podjetja izvažala hruške, breskve in drugo sadje v Zahodno Nemčijo in nekatere druge države.

-kom

Raziskovalna dela na področju Koga dobro napredujejo

Kot bajno bitje Titan se dviga 46 metrov visoki vrtalni stolp ob cesti Središče—Ljutomer. Drugi dokaj nižji stolp stoji nekoliko dalje sredi močvirnega travnika. Noč in dan brnita težka motorja, ki z ogromno močjo gonita sveder in vodne črpalke. Vso dolino napolnjuje hrup in brnenje.

Pred letom dni so prišli prvič na Kog beli rudarji iz Lendave. Ogledali so si nedokončano vrtino, ki jo je začel vrtati okupator in kmalu za tem so pripeljali vrtalni stolp in ga namestili. Toda nastale so težave. Za vrtanje ni bilo potrebnih strojev, tako, da so pripeljali črpalko in vse potrebno šele pred šestimi tedni. Monterji so se tokrat izkazali in v nekaj dneh so bile vse naprave montirane za pogon. Lep uspeh v primeri z letom 1943, ko so nemški monterji »specialisti« porabili za montažo stolpa celih 7 mesecev.

Menijo, da se na tem področju nahaja tudi nafta, saj so geološka merjenja, ki jih je opravila med okupacijo nemška družba iz Hanovra, pokazala pozitivne rezultate. Na več mestih je začel uhajati zemeljski plin in v naplavinah so se pokazali cinki nafte.

Verjetno je, da se bo tu razvil nov rudniški bazen, kar bo sedanjo strukturo gospodarstva temeljito spremenilo.

P.

Proslava 75-letnice gasilskega društva v Škofji Loki

Dne 5. avgusta je gasilsko društvo Škofja Loka slavnostno proslavilo 75. obletnico ustanovitve. Proslave so se udeležile vse čete iz mesta in okolice. Dopoldne so imeli velike vodne vaje. Na gasilskem domu so odkrili spominsko ploščo padlim članom-borcem iz NOV. Proslave so se udeležili razen predstavnikov LO in množičnih organizacij, tudi zastopnik republiške in okrajne gasilske zveze ter komandant mesta Škofje Loke polkovnik Rajčević.

Predsednik gasilskega društva Škofja Loka tov. Celjar Jože je govoril o zgodovini društva. Popoldne je bilo na mestnem telovadišču tekmovanje v orodnih vajah, kjer je sodelovalo 8 skupin. Zmagala je ženska mladinska skupina iz Stare Loke.

Po končanem tekmovanju so se tekmovalci vrnili v gasilski dom, kjer je bila prisrčna zabava.

Spored prvega svetovnega tekmovanja padalcev na letališču Lesce-Bled

Na letališču Lesce-Bled bo od 15. do 21. avgusta prvo svetovno tekmovanje padalcev po temle sporedu:

sreda 15. t. m.: prihod tekmovalcev, prijave in nastanitev;

četrtek 16. t. m.: od 14.—18. ure ogled letališča, treniranje tekmovalcev in pilotov; ob 20. sestanek z voditelji ekip in tekmovalcev, obveščanje o organizaciji tekmovanja in propozicijah;

petek 17. t. m.: ob 9. slavnosten začetek prvega svetovnega padalskega tekmovanja, od 10. do 19. tekmovanje v prvi disciplini skok na določeni cilj; ob 21. sprejem pri predsedniku letalske zveze Jugoslavije, pri letalskem general majorju Ladislavu Ambrožiču;

soboto 18. t. m.: od 8. do 12. tekmovanje v prvi disciplini: skok na določeni cilj, od 14. do 19. tekmovanje v drugi disciplini, skok tako, da odpre padalec padalo šele na določeni višini,

nedelja 19. t. m.: od 8. do 12. tekmovanje v tretji disciplini, skok na vodo, ob 16. letalski miting in propagandni skoki s padalom, ob 21. sprejem pri komandantu jugosl. vojnega letalstva generalnemu polkovniku letalstva Zdenku Ulepicu;

ponedeljek 20. t. m.: ob 7. izlet z avtobusi po Sloveniji, ogled po Sloveniji, ogled Postojnske jame in pomembnih krajev iz narodnoosvobodilne vojne,

Minuli teden so se v Celju poročili

Kantužer Jakob, upokojenec in Kokol Helena, delavka; Žafran Mihael, delavec in Okorn Karolina, nameščenka; Smuc Maksimilijan, gradbeni delovodja in Marin Elizabeta, servirka; Špes Jožef, delavec in Marovt Olga, delavka; Zapušek Avguštin, nameščenec in Horvat Marija, nameščenka; Bremec Rudolf, vratar in Klobučar Jožefa, delavka; Videc Vendelin, gradbeni risar in Cimerman Gabrijela, dijakinja.

umrli pa so

Draksler roj. Trbovc Uršula, gospodinja, stara 53 let; Koštomaj Neža, posestnica; Verderber Maks, upokojenec, star 75 let; Burdian r. Bandel Frančiška, upokojenka, stara 73 let; Drolc Milena, novorojenček, stara 1 dan; Drolc Helena, novorojenček, stara 1 dan; Jutriša Jasna, novorojenček, stara 1 dan.

Tudi III. mariborska MDB »Bojana Iliha« se je vrnila domov — dvakrat udarna

V soboto se je vrnila v Maribor III. mariborska mladinska delovna brigada »Bojana Iliha«, ki je prebila mesec dni na gradnji proge Doboj-Banja Luka. Brigada, ki so jo sestavljali dijaki I. gimnazije v Mariboru, Klasične gimnazije, Ptujske gimnazije ter gojenke Šole za medicinske sestre iz Maribora, je delala v Rudanki pri Doboju ter je v treh dekadah bila dvakrat razglašena za udarno, saj je povprečno presegala normo 40 do 50 odstotkov.

Mariborski ter ptujski brigadirji so delali pri vzdrževanju ozkotirne železnice, po kateri prevažajo gradivo za 7 m visok nasip pri Rudanki in sodi med najtežje in največje objekte na progi. Brigada je delala tudi ponoči in je vselej priskočila na pomoč tam, kjer je bilo najtežje. — **V. B.**

Poskrbite za boljšo odpremo odpadkov, sicer bodo zbiralci zgubili veselje

Nekateri še niso razumeli vrednosti odpadkov za našo industrijo, zato tudi ni pri zbiranju takega uspeha, kakor bi ga mogli pričakovati. Najslabša pa je organizacija glede odpremljanja odpadkov. V Zagorju na pr. pionirji odpadke takoj oddajo v skladišče »Odpada«. Doslej so oddali okrog 20 ton starega železa. V sosednjih KLO so sicer tudi med šolskim letom zbali nekaj starega železa, vendar pa še zdaj leži doma. V Kisovcu na pr. okrog 3 tone starega železa, v Senožeti okrog 2 toni itd. Pravijo, da ga niso odpremili zato, ker bi stroški odpreme presegali vrednost izkupička za odpadke. Vendar pa bi z nekaj dobre volje tudi to uredili in sicer bi odposlali ob priložnosti s kakšnim praznim vozilom, ki dostikrat pelje v Zagorje. Lahko pa bi odpremo organiziral »Odpad«. Zaradi slabe odpreme bodo tudi zbiralci izgubili veselje.

PRVENSTVO SLOVENIJE V SKOKIH V VODO

Prvega dne doseženi le povprečni rezultati

Včeraj dopoldne se je na Centralnem mestnem kopališču začelo prvenstvo Slovenije v skokih v vodo. Sodelujejo le Železničar in Ilirija iz Ljubljane in Železničar iz Kranja.

Na zadnjem prvenstvu 1949. leta je sodelovalo okoli 50 tekmovalcev, letos jih tekmuje le 30. Vzroki tako maloštevilne udeležbe so različni. Mariborski Branik, ki ima zelo dobre tekmovalce zlasti v ženski ekipi, ni prišel zato, ker so plavalci, ki so obenem skakalci, preveč obremenjeni s tekmovanjem v ligi. Branik bi že enkrat moral razumeti, da je treba popolnoma ali vsaj delno ločiti skakalce od plavalcev. Iz istih vzrokov ne sodelujejo tudi Bled iz Bleda, Rudar iz Trbovelj, Železničar iz Celja in Prešeren iz Radovljice. Vse to pa vpliva na kvaliteto letošnjega prvenstva, ki ni ravno na višini. Povprečni rezultati so bili doseženi tudi zato, ker so še neizkušeni skakalci izvajali pretežke skoke.

V skokih za pionirje sta sodelovala le Železničar in Ilirija iz Ljubljane. Novi pionirski prvak je postal dvanajstletni Vrtačnik, član ljubljanskega Železničarja. Vrtačnik je izreden talent in obeta, da se bo razvil v izvrstnega skakalca. V tekmovanju pionirk sta nastopili Ljubljančanki Kovačičeva in Levstikova. Nova prvakinja je postala trinajstletna Kovačičeva. Pri mladinkah s 3 m deske in s 5 m stolpa je nastopila samo Keberjeva (Ilirija) in postala nova slovenska prvakinja. Nastopili so še mladinci s 5 m stolpa in člani s 3 m deske.

Tehnični rezultati: pionirji 1 m deska: Vrtačnik (Ž. Lj.) 60.38, Vesnaver (I) 51.37, Košarak R. (Ž. Lj.) 50.03, Novak (I) 48.07, Košarak P. (Ž. Lj.) 44.78, Zorn (Ž. Lj.) 41.74 točk. Ekipni prvak je Železničar (Lj.) 10.5 točk, sledi Ilirija s 5.5 točkami. **Pionirke: 1 m deska:** 1. Kovačič 46.42, 2. Levstik 44.97 (obe Ž. Lj.), **Člani: 3 m deska** (republiška razred): Šink D. (Ž. K.) 92.36, Šink I. (Ž. K.) 90.12, Gala (Ž. Lj.) 82.06, Šustar (I) 74.56, Ratina (I) 70.85, Kos (I) 67.36, Požgaj (Ž. Lj.) 49.63. **Mladinke 3 m deska:** Keber (I) 42.53; **5 m stolp:** Keber (I) 19.88. **Mladinci 5 m stolp:** Šink I. (Ž. K.) 32.15, Erce (Ž. Lj.) 26.30, Kranjc (Ž. K.) 22.56, Šustar (I) 20.54.

Tekmovanje se nadaljuje. Na sporedu so skoki članov republiškega razreda s 10 m stolpa, skoki mladincev s 3 m deske in olimpijski program za člane zveznega razreda. Izven konkurence bo nastopil tudi član splitskega Mornarja Slovenec Keber, ki je državni prvak v skokih z 10 m stolpa.

Železničar (Nova Gorica) : Krim

Jutri, v četrtek, bo na igrišču Krima zadnja tekma slovenske republiške lige med Železničarjem iz Nove Gorice in ljubljanskim Krimom. Tekma se prične ob 17.30 uri.

Teniški turnir v Hamburgu

V prvem kolu velikega mednarodnega teniškega turnirja v Hamburgu, na katerem sodeluje 15 držav, so naši predstavniki zabeležili dve zmagi in dva poraza. Državni prvak Branovič je premagal Redla (Avstrija) s 2:6, 6:1, 8:6, 6:1 in Mitić Weissa (Argentina) s 6:2, 6:8, 4:6, 7:5, 6:0. Von Cramm (Zah. Nemčija) je premagal Petroviča s 6:2, 6:2, 4:6, 7:5. Ostali važnejši rezultati: Ampon (Filipini) - Tieben (Zah. Nemčija) 6:4, 6:2, 6:0; Drobny (Egipt) - Sanders (Zah. Nemčija) 6:2, 6:2, 6:1; Černyk (Egipt) - Brand (Zah. Nemčija) 6:0, 6:0, 6:2.

V nedeljo, 12. avgusta, bo na Bledu v Zaki

VELIKA TOMBOLA

združena z veselico, katero priredi Krajevni odbor Zveze borcev NOV.

NAD 1000 LEPIH DOBITKOV,

zakonska spalnica, kuhinjska oprava, les, cement, zidna in strešna opeka, apno, premog itd.

Čisti dobiček obeh prireditev je namenjen postavitvi spomenika padlim borcem NOV.

TABLICE SO PO 30 DINARJEV.

ŠAHOVSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Grosek i Puc remi

Ljubljana, 7. avg. Po nasvetu zdravnika je odstopil od tekmovanja mojstrski kandidat inž. Vlado Slokan. Zato so bile

PO VI. KOLU VODI STOJAN PUC

razveljavljene na tabeli vse njegove partije. Tako je črtano po pol točke Stupici in Levačiču in cele Pircu, Groseku in Preinfalku.

Ob lepem številu gledalcev je bilo včeraj odigrano VI. kolo, v katerem je bilo glavno zanimanje za partijo med mladincem Brankom Grosekom (LUŠK) in mednarodnim mojstrom S. Pucom. Grosek je z vsestransko dobro igro dosegel proti Pucu remis v 52. potezi.

Tudi Vošpernik (Triglav) je z lepo igro premagal I. kategornika Ketiša. Ostali rezultati so tile: Bajec-Kržin remis, Konič-Germek remis, inž. Sikošek-Levačič 0:1, Pogačnik-Preinfalk 0:1, Krulc-Stupica remis, inž. Mešiček-Smoljanovič 1:0. Partija Milnar-Pirc je bila odložena.

Po VI. kolu je stanje na tabeli naslednje: Puc 4 in pol (1), Grosek 4, Pirc 3 in pol (1), Stupica, Preinfalk, Germek in Bajec 3 in pol, Levačič in Trampuž 3 itd.

Danes popoldne na igrišču Železničarja prijateljska nogometna tekma

LOKOMOTIVA (Zagreb) - ŽELEZNIČAR (Ljubljana)

Začetek ob 17.30. Predtekma ob 16.30

Kratke vesti

Na zaključnem turnirju za svetovno prvenstvo v dopisnem šahu vodi trenutno med 15 udeleženci Napolitano (Italija) s 7 točkami pred Malmgren (Švedska) 5, Michel 4 in pol, Wood 3 in pol (oba Anglija), Barda in Madsen (Norveška) 2 in pol, Van Shelting (Nizozemska) 2, dr. Adam (Nemčija) 2 itd.

* * *

Nedavno je bilo zaključeno tekmovanje za coup Švice, katerega se je udeležilo 183 tekmovalcev z 22 mojstri. Prepričevalno je zmagal mojster Maks Blau.

Šahovski turnir v Vršcu

Ob 50 letnici šahovske dejavnosti velemojstra Bore Kostića je bil v Vršcu jubilarni šahovski turnir, ki se ga je udeležilo 12 šahistov. Poleg slavljenca Bore Kostića so sodelovali od znanih šahistov Janošević, Kozomara, Djaja, Avirović in drugi. Prvo mesto je dobil velemojster Bora Kostić z 9 točkami od 11 možnih.

Belgijski plavalci v Jugoslaviji

V Subotici gostuje belgijski klub Siming iz Bruxellessa, ki bo tekmoval z domačim Spartakom. Siming bo nastopil v četrtek v Svetozarevu, v petek v Beogradu in v soboto v Sesti.

KOŠARKA

Zadar : Itala 60:44 (28:20)

V Zadru je te dni gostovala ekipa prve italijanske košarkarske lige Itala. Z domačo vrsto je odigrala dve tekmi. V prvi tekmi sta nasprotnika igrala neodločeno 37:37 (24:20). V povratni tekmi pa je zmagal Zadar z rezultatom **60:44** (28:20).

Jugoslovanski hokejisti vabljeni na mednarodne turnirje

Jugoslovanski hokejisti na travi so na svojih dosedanjih mednarodnih tekmah dosegli lepe uspehe. Jugoslavija je povabljena, da sodeluje na prvih Mediteranskih igrah, ki bodo v oktobru tega leta v Aleksandriji.

Te dni je hokej klub »Marathon« iz Zagreba dobil povabilo od FBC »Saronne« iz Milana za sodelovanje na »Turnirju narodov« v Milanu. FBC »Saronna« organizira ta turnir vsako leto. Na turnirju bodo razen Jugoslavije sodelovale še ekipe Francije, Belgije, Švice, Pakistana in Italije.

Motili bi se, če bi mislili, da ta mož prodaja časopise nekje v Beogradu. Kar v Ljubljani pred kolodvorom si s časopisi na svojstven način preganja vročino

V Ljubljani so se minuli teden poročili naslednji pari:

Podoficir JA Dolenc Stanko in blagajničarka Strniša Pavla; Faganel Radko, žel. telegrafist in uradnica Grahli Ana; šofer Jaksetič Jože in delavka Strucelj Ana; oficir JA Simič Pero in servirka Maček Sofija; Andrič Tripo, oficir JA in trg. pomočnica Milavec Vincencija; profesor arh. Cacak Franc in višji gradb. tehnik Repič Zdenka; krojaški pomočnik Kozoglav Janez in drž. uslužb. Blatnik Marija; gradb. delovodja Tušek Vincenc in delavka Arko Frančiška; knjigovodja Mrzlikar Ivan in knjigovodkinja Sulič Marja; drž. uslužbenec Lavrič Anton in gospodinja Kranjc Marija; Lovšin Stanislav, oficir JA in trg. pomočnica Lužar Marija; Bizjak Franc, štud. medicine in štud. medicine Gordienko Aleksandra; Burger Stanislav, strugar in gospodinja Luznar Ana; delavec Škof Edvard in bolničarka Kobold Ana; mizarski pomočnik Serjak Stane in delavka Janković Marija; Stražišar Alojz, železničar in kroj. pom. Strmšek Marija; železničar Cerin Srečko in žel. nameščenka Goršek Marija; učitelj Černič Roman in učiteljica Judnič Jožefa; zidar Vohar Viktor in oskrbnica ekonomije Sotlar Kristina; asist. elektrozveze Zega Bogdan in diplom. kemičarka Gračnar Verena; drž. uslužb. Brezovnik Ivo in drž. uslužb. Trošt Gabrijela; delavec Dolničar Karol in delavka Furlan Vera; delavec Gačnik Viktor in delavka Pergar Frančiška; nameščenec Tomec Ivo in zobna asist. Zagajšek Zinka; kmet Ovsenk Silvester in učiteljica Zdešar Breda; drž. namešč. Zorko Franc in drž. namešč. Jošt Cirila; uslužbenec Petaros Emil in kuhar. pomoč. Penca Marija; železničar Meglič Marjan in delavka Kačič Jožefa; elektromojster Fujan Vinko in knjigovodja Burjak Vera.

Rojstev je bilo od 30. VII. do 5. VIII. 1951 112.

Umrli so:

Feigel Marija, r. Bedenk, 80 let; Tom Josip, 74 let; Polutnik Marjan, 20 let; Istenič Ivana, 57 let; Rešek Peter, 13 let; Klokočovnik Marija, 40 let; Janković Meta, r. Škof, 50 let; Ferlič Brigita, roj. Tršon, 52 let; Renčelj Ernest, 38 let; Ogrin Ivan, 76 let; Lučovnik Iztok, tri mesece; Schuller Marija, 75 let; Zaradič Pavle, 22 let; Hrovat Feliks, 66 let; Povše Ivan 53 let; Bizovičar Marija, r. Kordiš, 71 let; Kostrevc Terezija, 63 let; Epih Tilen, 63 let; Savič Damjan, 30 let; Kovačič Anton, 66 let; Ivanović Svetislav, 29 let; Gombač Franc, 56 let; Čar Ivan, 23 let; Plehan Jakob, 89 let; Bečaj Ivan, 58 let, Gregorin Ivan, 39 let.

Spet imamo popoln telefonski imenik!

Telefonski naročniki v Ljubljani in po vsej Sloveniji so se te dni razveselili, ko so spet dobili nov, popoln telefonski imenik. Že leto dni in več smo vsi pogrešali dobrega seznama telefonskih številk.

Če pregledamo ta novi imenik lahko ugotovimo, da tako dobro in skrbno urejenega imenika še nismo imeli in lahko verjamemo direkciji PTT, ki pravi v uvodu, da se je uredništvo imenika potrudilo, da bi bil imenik kolikor mogoče točen, priročen in pregleden.

Poleg uvoda imamo v imeniku točen spisek pošt v Sloveniji z označbo telefonskega poslovanja, zatem pa so tu navodila za uporabo telefonskega imenika in telefona, dalje telefonske tarife in pa važnejši poštni in brzojavni predpisi. Ta navodila naj prečita vsak telefonski naročnik, saj bo izvedel marsikaj, kar mu bo olajšalo uporabo telefona in pa poslovanje s pošto.

Naročniki so razvrščeni po abecednem redu, podjetja pa razen tega še tudi po raznih geslih. Naročniki so navedeni še tudi pod raznimi skupinami, ki jih je nad 100 in tudi v teh skupinah često po strokah. Tako bo ta imenik služil, dokler ne bo novih preselitev, tudi kot dober adresar, saj je pri vsakem naročniku poleg točne stroke njegovega poslovanja še tudi točen naslov.

Imenik ima ob koncu sicer že 8 strani popravkov in dopolnil, vendar naj si to vsakdo takoj popravi, pa bo imenik spet nov. Prav bi pa bilo, da bi direkcija PTT vsake tri mesece objavljala v časopisju ali pa s posebnimi dodatki vse izpremembe.

Poudarjam še enkrat, da se je uredništvo imenika res potrudilo in nam je dalo imenik, kakršnega zlasti glede na smotrno ureditev doslej še nismo imeli. Če bo kdo našel kake napake v njem, naj to javi direkciji PTT.

Obenem je izšel tudi Seznam imetnikov predalov večjih pošt v Sloveniji, katerega naj se občinstvo poslužuje pri dopisovanju z imetniki predalov.

Preberite tudi tole:

OPOZORILO SODELAVCEM »LJUBLJANSKEGA DNEVNIKA«

Vse sodelavce in dopisnike »Ljubljanskega dnevnika« iz Ljubljane prosimo, da dvignejo honorarje dva dni po objavi njihovih prispevkov v tajništvu uredništva: Knafljeva ulica 5, III. nadstropje, soba št. 38.

•

PUTNIK V LJUBLJANI organizira v nedeljo 12. avgusta izlet na mednarodne motodirke na Ljubelj. — Podrobnosti in pojasnila dobite v poslovalnici v Ljubljani! 297-n

Kaj bo jutri in pojutrišnjem

Četrtek, 9. avgusta — Janez.

Petek, 10. avgusta — Lovrenc.

9. avgusta 1941 je revirska partizanska četa prvič napadla orožniško postajo v Zagorju; 9. avgusta 1943: napad na belogardistično postojanko Bela cerkev; dne 9. avgusta 1944 XI. brigada M. Zidanška napade sovražni postojanki Bočno in Šmartno ob Dreti; 9. avgusta 1868: Prvi veliki ljudski tabor v Ljutomeru, sklican proti nazadnjaški politiki takratnih voditeljev. Tabori so bili še istega leta v Šempasu na Goriškem in prihodnjega leta v Ljubljani. Leta 1870 pa so bili tabori od Tolmina do Radgone in od Istre do Koroške.

10. avgusta 1944 je Tomšičeva brigada zavzela sovražno postojanko Šmarje pri Jelšah; 10. avgusta 1945 je bil AVNOJ spremenjen v začasno Narodno skupščino; 10. avgusta 1942: Partizani uničili rudnik boksita v Libojah v Savinjski dolini; 10. avg. 1941 je bil v Moskvi prvi vseslovanski miting in z njega so poslali pozdrave vsem slovanskim narodom, ki so se borili proti fašističnim zavojevalcem; 10. avgusta 1942 sta se v Moskvi sestala Churchill in Stalin; 10. avgusta 1893 se je rodil slovenski pisatelj Lovro Kuhar-Prežihov Voranc; 10. avgusta 1865 se je rodil ruski skladatelj in simfonik Aleksander Konstantinovič Glazunov, poleg Rimskega-Korzakova najbolj znani novejši ruski skladatelj ob koncu 19. stoletja, veliki mojster oblike. Komponiral je 8 simfonij, 6 uvertur, 5 suit, mnogo komorne glasbe, kantat itd. Znani sta zlasti njegovi simfonični pesnitvi »Stjenka Razin« in »Kremelj«.

Na filmskem platnu prikazujejo

LJUBLJANA — UNION: amer. barvni film »Dama v hermelinu«. Kratki film »Film, nov. 31«. Predstavi ob 18.30 in 20.30. — **SLOGA** francoski film »Brata Bouquinquant«. Kratki film »Aviatičarji«. Predstavi ob 18.30 in 20.30. — Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 17.30 dalje. — **TIVOLI:** franc. film »Brata Bouquinquant«. Kratki film: Titove operacije. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave. — **LETNI DOM LJUDSKE MILICE:** franc. film »Tone in Tončka«. Kratki film »Mavrovo se gradi«. Predstava ob 20.30. — **TRIGLAV:** ameriški barvni film »Seherezada« Tednik. Predstava ob 20. — **ŠIŠKA:** ameriški film »Državljan Kane«. Filmske novosti 27. Predstava ob 20. — **VEVČE:** ameriški film »Moja draga Clementina«. Mesečnik JA 22.

CELJE — METROPOL: angleški film »Obala«. Kratki film »Borba s strmino«. — **DOM:** italijanski film »Tragičen lov«. Kratki film »Srečno«. — **LETNI:** italijanski film »Tragičen lov«. Kratki film »Srečno«.

KRANJ — STORŽIČ: poljski film »Jeklena srca«. Kratki film »Za naše najmlajše«. — **LETNI — PARTIZAN:** avstrijski film »Eroica«. Filmske novosti 29.

DOMŽALE: ameriški film »Mr. Smith v senatu«.

KAMNIK: angleški film »Pot do plemstva« Filmske novosti 12.

RADOVLJICA: ameriški film »Večna Eva«. Mesečnik JA 23.

BLED: ameriški barvni film »Ples na vodi«. Obzornik 52.

JESENICE: ameriški film »Zgubljeni dnevi«. Bosanski mesečnik 34.

VRHNIKA: ameriški film »Pestunja«. Kratki film »Plodovi zadružnega dela«.

TRBOVLJE: francoski film »Ljubavni sen« Filmske novosti 22.

HRASTNIK: ameriški film »Večna Eva«. Mesečnik JA 23.

MURSKA SOBOTA: avstrijski film »Beli sen«. Filmske novosti 5.

ROGAŠKA SLATINA: francoski film »Domovina«. Makedonski mesečnik 17.

PTUJ: angleški film »Johnny Francoz«. Kratki film »Zaradi onega jutra«.

NOVO MESTO: ameriški film »Maščevanje Rdeče čarovnice«. Filmske novosti 25.

IDRIJA: ameriški film »Ljubavna pesem«. Kratki film »Kako je s tokom«.

ILIRSKA BISTRICA: ameriški film »Ljubavna pesem«. Filmske novosti 29.

KOČEVJE: holandski film »Blagoslov«. Filmske novosti 10.

SLOVENSKA BISTRICA: ameriški film »Zimska zgodba«. Kratki film »Alarm«.

ŠOŠTANJ: ameriški film »Zapeljivka Novega Orleansa«. Kratki film »Muha«.

SEŽANA: ameriški film »Njen obraz«. Filmske novosti 6.

GUŠTANJ: italijanski film »Mlin na Padu«. Obzornik 49.

SLATINA RADENCI: jugoslovanski film »Čarobni meč« Kratki film »Tikveš«.

Uradi in ustanove razglašajo

Razpis za tekmovanje harmonikarjev

Mestni odbor Ljudske prosvete v Ljubljani je v mesecu maju t. l. razpisal tekmovanje harmonikarjev-poedincev, ki bo izvedeno 16. septembra 1951.

Opozarjamo kandidate na to tekmovanje in naj pošljejo prijave, v kolikor niso tega že storili, vsaj do 31. avgusta t. l. na Mestni odbor Ljudske prosvete — Ljubljana — Stritarjeva ulica — Kresija.

MESTNI ODBOR LJUDSKE PROSVETE LJUBLJANA — KRESIJA

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM

Krajevne gostilne: Vače pri Litiji, Polšnik, Konjšica in Gradiške Laze se nahajajo v likvidaciji, zaradi česar se pozivajo vsi upniki in dolžniki, da prijavijo svoje terjatve, odnosno da poravnajo svoje obveznosti najpozneje do 25. avgusta 1951 na naslov: Likvidacijski odbor krajevnih gostiln pri knjigovodskem centru Litija. Po tem roku se terjatve ne bodo več upoštevale, dolgovi pa se bodo prisilno izterjali. — Likvidacijski odbor. 296-a

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM

Trgovska podjetje pri OZKZ Postojna, sedež Rakek, je po sklepu rednega občnega zbora z dne 29. maja 1951 prešlo v likvidacijo. Pozivamo vse dolžnike, da do 20. avgusta 1951 poravnajo vse svoje obveznosti, upnike pa, da do tega roka priglasijo vse svoje terjatve do podjetja. Po tem roku se terjatve ne bodo več upoštevale, dolgovi pa se bodo prisilno izterjali. — Likvidatorji. 295-a

URADNE USTANOVE, PODJETJA, USLUŽBENCI!

Izšla je knjiga »O temeljih družbene in državne ureditve v novi Jugoslaviji«, ki vsebuje snov iz predmetov ustave in zakonodaje ter delavsko in uslužbensko pravo. Izčrpno obdelana snov vsebuje na 415 straneh vse kar uslužbenci morajo znati iz teh predmetov pri izpitih. Cena 140 din. Naroča se pri Uradnem listu LRS, Ljubljana, Gajeva ul. 5. 285-a

OPOZORILO

Uprava cest opozarja kolesarje in pešce, da resneje upoštevajo zaporo Ižanske ceste od Jerčkove poti do »Mokarja« zaradi asfaltiranja ceste in popravila Ižanskega mostu. Uprava cest **ne odgovarja za nobeno osebno poškod**bo, ki bi jo povzročili asfalterji, ko asfaltirajo vozišče, niti za poškodbe na osebah, kolesih itd., ki bi nastale pri padcih v Iščo, kar se je že primerilo. Preko mostu gre vsak na lastno odgovornost. Po vodovodni brvi je prepovedano hoditi. Uprava cest. 294-a

MALI OGLASI

NOV FAJANČNI UMIVALNIK za 2000 dinarjev ter 20 m gumi cevi prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 855-4

IZGUBIL SEM 4. avgusta popoldne na vlaku od Ljubljane do Novega mesta vojaško knjižico poročni list in druge listine. Najditelj naj proti nagradi izroči na naslov: Šuter Franc, Orešje št. 9, p. Šmarjeta. 852-10

IZGUBIL SEM v soboto 4. avgusta na gorenjskem vlaku denarnico s 6000 dinarjev in osebno izkaznico. Pošten najditelj naj proti lepi nagradi izroči na naslov: Povše Ladislav, Uršna sela. 853-10

OSEBA, ki je našla 6. avgusta zapestno uro na Trnovskem pristanu 4, se naprošа, da jo vrne proti nagradi. Kadunc Miloš, Trnovski pristan 4. 856-10

PLETILNI STROJ znamke Styria, številka 8 z 200 iglami, prodam. Ivan Uršič, Kobarid Gregorčičeva 41. 875-4

PISALNI STROJČEK znamke »Erika«, nov, ročni, ter nov radijski aparat znamke »Kosmaj« 49, prodam po zmerni ceni. Naslov v ogl. odd. 727-4

KNJIGOVEŠKI REZALNI STROJ, ročni, kupimo. Plačamo takoj. — Delavska knjižnica Ljubljana, Prešernova ulica št. 42. 876-5

RADIJSKI APARAT, nov ali malo rabljen, v dobrem stanju, kupim. — Ponudbe na ogl. odd. pod »Dober aparat«. 877-5

TELERAD in Tribling za »Junior« Adler kupim. Pečnik Stožice 47, Ježica. 858-5

IZGUBIL SEM od Češnovarja do Iškega mostu zavitek s 3 m blaga. — Najditelj naj vrne blago proti nagradi 3000 din. Anzelj Franc, Škrilje štev. 51, p. Ig. 859-10

RAZVELJAVLJAM sindikalno izkaznico na ime Tomažič Marija, Tyrševa cesta št. 17. 860-11

PREKLICUJEM sindikalno izkaznico na ime inž. Vladimirov Miha, Ministarstva saobraćaja Sarajevo, Maršala Tita 93 in sindikalno objavo na ime Vladimirov Albina - Lidija - Nika — od Reke do Kotarja. 861-11

MOTORNO KOLO Standard Sport, 350 ccm, zamenjam za močnejšega s prikolico ali kupim. Ponudbe na »Mercedes«, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10. 862-5

MLAD INŽENIR, s stalno službo v Ljubljani, išče opremljeno sobo. Ponudbe pod »Mlad inženir« na oglasni oddelek. 863-1

KOLESNO OGRODJE, žensko, novo, prodam. Naslov v oglasnem odd. 864-4

KLEPAR dobi takojšnjo zaposlitev, po možnosti z mojstrskim izpitom. Plača po uredbi in dogovoru. Ponudbe pod »Klepar« na podružnico »Slov. poročevalca«, Jesenice. 874-1

SLAMOREZNICO in voz za samca prodam. Novak C. v Mestni log 58.

KLAVIRSKO HARMONIKO, 80 basno z registrom, žensko zlato uro in uro štoparico, vse prima ugodno prodam. Voglar, Celovška 34/I., levo. 868-4

ŠKORNJE moške, št. 45, črne, boks, popolnoma nove, prodam. Volčin, Podgorica št 75, pošta Dol pri Ljubljani. 869-4

MOŠKO KOLO, v dobrem stanju, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 870-4

POSTELJO, kompletno, ali divan, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe pod »Čisto« na ogl. odd. 871-5

DVE NOČNI OMARICI, nepleskani in posteljo z vezanimi ploščami prodam. Naslov v oglasnem odd. 872-4

RADIJSKI APARAT »Radione« prodam tudi na bone. Naslov v ogl. odd. 873-4

SPECIALNO DIRKALNO KOLO najboljše francoske znamke in nekaj delov za kolesa prodam, v račun vzamem tudi bone. Naslov v ogl. odd. 865-4

V Lescah pred I. svetovnim tekmovanjem padalcev

V Lescah in na Bledu se pripravljajo na dogodke, ki bodo pomembni ne le za našo državo, ampak tudi za ves svet. Od 16. do 20. avgusta bo tam prvo svetovno prvenstvo padalcev. Da bi seznanili naše bralce s pripravami, tekmovanjem in našimi tekmovalci, smo jih obiskali. Žal niso bili vsi v Lescah: nekateri so bili na Bledu. Tam namreč pripravljajo tekmovalni prostor na jezeru. Z železniške postaje smo šli najprej na letališče. Ker pa tisti dan niso skakali, smo se vrnili v vas, kjer stanujejo. Tokrat smo imeli srečo, segli smo v roko prijaznemu vodji naše skupine padalcev — tovarišu Teofilu Marjanoviču. Od njega in posameznih padalcev smo zvedeli naslednje zanimivosti:

GENERAL SMIRNOV JE »POGOREL«

V Mednarodno letalsko zvezo so nas sprejeli šele leta 1950. Svet bi zvedel za naše uspehe na tem fizkulturnem področju že prej, če nam Sovjetska zveza že pred informbirojevščino ne bi preprečevala vstopa na konference MLZ. Naš delegat, generalni sekretar letalske zveze Jugoslavije tov. Mihajlo Velimirović, ni prišel na sestanek praznih rok, saj je predložil Mednarodni letalski zvezi nemalo prav dobrih uspehov, ki smo jih dosegli na mednarodnih tekmovanjih v modelarstvu, jadralstvu itd.

Konec maja letos je bil v Haagu sestanek podkomisije za padalstvo, ki deluje v MLZ. Jugoslovanski delegat je predlagal, naj bi bilo prvo svetovno prvenstvo padalcev v naši državi. Temu predlogu pa je — kakor je to že dolgo v navadi — nasprotoval sovjetski delegat general Smirnov. Le-ta se še ni menda niti oddahnil, že je pričel kričati, da v Jugoslaviji sploh ni razvito padalstvo, da nimamo organizacijskih sposobnosti in podobno. Vendar, kakšna pogorelščina! In to na celi črti — kakor pravimo. Kričanje je utihnilo, bojkot je propadel.

NA ZADNJI PREIZKUSNJI BODO IZBRALI PET NASIH NAJBOLJSIH PADALCEV

Desega julija so se zbrali v Rumi padalci iz vse države. Tekmovali so dvajset dni. Od približno štiridesetih jih je prišlo v Lesce le osem najboljših.

Danica Rabuza, naša najboljša padalka

Od te osmorice pa jih bo tekmovalo le pet (od teh ena ženska): dva bosta za rezervo. Naj vam jih predstavimo: **Janko Lutovac**, Črnogorec, 24 let star, svetovni rekorder v padalstvu po številu skokov (v enem dnevu je skočil 132-krat); **Aleksander Stanić**, 23-letni Srb, upravnik šole za padalce; **Danica Rabuza**, doma iz Celja, stara 25 let; **Miodrag Banjac** iz Bosanskega Petrovca, star 24 let; 22-letni Hrvat **Slavko Vampovac**, izkušeni učitelj padalstva; **Vojislav Vukčević**, prav tako učitelj v šoli za padalce; in slednjič še **Cvetko Sinkovec**, upravnik šole za padalce v Sloveniji, in **Dragoljub Jevtić**, učitelj v šoli za padalce v Zemunu. Nihče od zadnjih treh nima nad 25 let. Vsi naši izbrani padalci so hkrati tudi dobri plavalci, saj bodo skakali v vodo in bodo s hitrim plavanjem dosegli čim boljše rezultate v tekmovanju.

O POSAMEZNIH TOCKAH PRVENSTVA

Naša skupina padalcev se zdaj vadi v vseh treh točkah tekmovanja: skačejo v krog na kopnem, ki ima premer 200 metrov, pred polkrog (premer 100 metrov) na vodi in z višine 2000 metrov. Pri tem skoku mora padalec skočiti z letala točno z določene višine, padalo pa mora odpreti takrat, ko je 500 metrov nad zemljo. Prva in tretja točka tekmovanja bo na letališču v Lescah, druga pa na blejskem jezeru med hoteloma »Toplice« in »Jelovica«. Na bregu jezera bo prostor za komisijo, ki bo ocenjevala skoke. Na vodi bodo označili polkrog s premerom 100 m.

Od leve na desno: Prentič Vukašin, Vampovac Slavko, Rabuza Danica in Vukčevič Vojislav

Padalec bo moral skočiti v vodo čim bliže temu krogu in plavati do ocenjevalcev. Čim bliže temu krogu bo torej skočil, tem hitreje bo priplaval na breg in s tem dosegel boljši rezultat. Ti skoki bodo za gledalce velik užitek, za tekmovalce pa hud napor. Vsi padalci bodo morali tekmovati v vseh treh panogah. Kdor bo dosegel največ točk, bo zmagovalec. Prezgodaj bi bilo ugibanjevati, kdo bo prvi, vendar smo lahko prepričani — to so nam povedali tudi naši junaki v zraku — da se bodo vztrajno in zagrizeno borili. Uspeh ne bo izostal — morda bodo zmagali?

MED TUJIMI TEKMOVALCI SO PRAVCATI ASI

Na Bled bodo prišli v kratkem tekmovalci iz sedmih tujih držav: dva Angleža, pet Francozov (od teh ena ženska), pet Italijanov, en Švicar, en Avstrijec in en Holandec. Veliko zanimanje so pokazali tudi Belgijci in Argentinci, vendar še ni gotovo, če bodo poslali svoje tekmovalce.

Med Francozi, ki se bodo udeležili tekmovanja, imajo nekateri za seboj že nad 500 skokov s padalom. Anglež Willans je star preizkušen padalec: zanj zadržek do 70 sekund ne pomeni dosti. Švicar Walti je znan po svojih izrednih skokih na različnih letalskih mitingih v tujini. Italijani bodo prišli s priljubljenima padalcema Rinaldijem in Canarocom na čelu. Rinaldi uporablja pri skakanju platnen stabilizator. Pri padanju napravi na gledalca vtis, kakor da je človek-ptič. Nemci bodo poslali svojo znano padalko Herto Winscher. Ker po vojni ni utegnila skakati, bo morda izvedla le nekaj ekshibicijskih skokov.

S tujimi tekmovalci bo prišla na Bled mednarodna komisija za padalstvo, ki bo proučevala mednarodne predpise za to športno panogo. Dokaz, da vzbuja Jugoslavija v mednarodni komisiji za padalstvo zaupanje glede organizacije prvega svetovnega tekmovanja padalcev, bosta tudi udeleženca — predstavnika te komisije: predsednik Robert Cartier, ki je skočil s padalom že 499-krat, in sekretar Holandec Tenkatebrauer, ki bo — kakor je izjavil — morda tudi sam sodeloval v tekmovanju.

Tovarišu Marjanoviču se je mudilo na letališče, nam pa na vlak. Želel je še, naj napišemo, da je prišel s tekmovalci na Gorenjsko tudi padalec Vukašin Prentić, tehnični pomočnik vodje skupine. Ta tovariš se odlikuje pri zlaganju padala. Zloži ga v petih minutah, kar je svojevrsten rekord. Razen tega nam je tov. Marjanović tudi zaupal, da se bodo naši padalci spuščali z novimi padali, ki smo jih naredili pri nas in ki mnogo bolje ustrezajo zahtevam te lepe panoge športa.

TOVARISICE, ALI VAS NE MIKA...?

Naš pogovor je poslušala tovarišica Danica Rabuza. Ker je sila skromno in preprosto dekle, ne bo odveč napisati nekaj besedi o njenem uveljavljanju med padalkami. Malo je manjkalo, da se ne bi smela udeležiti tekmovanja. Mednarodna letalska zveza je bila proti tekmovanju žensk-padalk, češ da ta sport za ženske ni primeren. Slednjič so se predstavniki posameznih držav, včlanjenih v tej zvezi, le »omehčali« in — dovolili skakati s padalom tudi ženskam.

No, kaj nam je povedala 25-letna Celjanka?

»Leta 1947 sem bila tečajnica šole za padalstvo v Celju. Tečaj je bil teoretičen. Naslednje leto sem prvikrat skočila. Ta skok je bil zame najlepše doživetje: največji strah, preden se je padalo odprlo, potem največji užitek, ko sem plavala po zraku. V Rumi sem prvikrat tekmovala. To je bilo leta 1949. Isto leto sem tekmovala še v Lescah, kjer sem dosegla rekord v nižini. Padalo sem odprla v višini 190 metrov. Lani sem šla spet v Rumo; tokrat v tečaj za učitelje padalstva. Na tem tečaju sem z ostalimi tečajniki skočila z letala, ko je bilo 5000 m nad zemljo. Zdaj vodim že sama tečaje za padalce. Preden sem prvikrat skočila s padalom, moja mati ni vedela, kaj nameravam. Prišla sem domov in ji pokazala značko padalca. Ni mi mogla več ubraniti, ker sem jo, sicer nekoliko grdo, postavila »pred izvršeno dejstvo«. Zdaj je hkrati z menoj navdušena »padalka«. Seznanila sem jo s teorijo, ki sem se je naučila v šoli, in pojasnila, da padalec ni v nevarnosti, kakor si mislijo nepoučeni ljudje.

Letos hodim po opravljeni službi v šolo za motorne pilote. Pred sotekmovalkami na bližnjem prvenstvu imam sicer nekoliko strahu, ker imajo za seboj že okrog sto skokov, jaz pa komaj petdeset. Potrudila se bom, kolikor je v moji moči, da bom ponesla slavo našega padalstva v tujino.«

Poslovili smo se. Še bomo obiskali naše padalce, smo jim obljubili, če prej ne, pa na svidenje 17. avgusta!

Alarm pred radioaktivnim izžarevanjem

Najnovejši izum moderne tehnike je žepna naprava za alarm v primeru nevarnosti pred radioaktivnimi žarki oziroma pred atomsko bombo. Če nastane v bližini te naprave močnejše radioaktivno izžarevanje, začne naprava zvoniti kakor budilka, in tako opozori človeka na nevarnost. Naprava je tako majhna, da jo lahko nosi človek v žepu. Z njo so za zdaj opremljeni znanstveniki in delavci, zaposleni v ameriških ustanovah za proučevanje atomske energije. Toda komisija za atomsko energijo je dovolila, da prodajajo to napravo kot predmet, ki ni vezan na nobeno omejitev. Moderna tehnika torej že nudi človeku obrambna sredstva proti atomski bombi, čeprav je malo verjetno, da bi jo še kdaj uporabili.

Najdražja poplava v Ameriki

O veliki poplavi v mestu Cansas City smo kratko že poročali. Tam je narasla reka Missouri, prodrla nasip ter poplavila mesto in njegovo okolico. Poplava je napravila veliko škodo. Gre za najdražjo poplavo, kar jih pomni zgodovina Amerike. Škoda znaša namreč 750 milijonov dolarjev. Po prvih poročilih človeških žrtev ni bilo, pozneje pa so poročali, da je utonilo 41 prebivalcev mesta, 518.500 pa jih je ostalo brez strehe. Utonilo je tudi 16.000 glav goveje živine. Pogled na poplavljeno mesto je bil tem strašnejši, ker so v industrijskem delu razsajali še veliki požari. Mnogi ljudje so se rešili na pol nagi in vodo so bredli do pasu.

Največji vodni rezervoar na svetu

V Alberti v Kanadi so začeli graditi največji vodni rezervoar na svetu. Voda iz njega bo namakala okrog pol milijona hektarov zemlje. Rezervoar bo dolg okrog 130 km, širok 10 km, globok po 70 m. Gradbeni stroški bodo znašali okrog 30 milijonov dolarjev, gradili ga pa bodo 10 let. Ko bo dograjen, bodo začeli umetno namakati širna polja in vrednost letnega donosa žita se bo povečala za dobrih 40 milijonov dolarjev. Tako bodo gradbeni stroški več kot kriti že prvo leto.

Rekorden polet potniškega letala

Prototip potniškega letala na reakcijski pogon angleške tovarne »The Heviland« štirimotorni »Comet« je preletel pot med Londonom in Johannesburgom v Južnoafriški uniji v 14 urah in 53 minutah. Med potjo se je ustavilo letalo samo dvakrat in sicer v Kairu in Entebeyu. Zračna pot med Londonom in Johannesburgom je dolga 9,950 km. Letalo je prispelo na cilj 3 in pol ure pred določenim časom in skoraj 10 ur pred štirimotornim letalom »Constelation«, ki redno leta na tej zračni progi. Novo potniško letalo bo začelo redno letati med Londonom in Južno Afriko v začetku prihodnjega leta.

Branje v temi

Pariški založnik Paul Solard je prišel na misel tiskati knjige, ki bi jih mogli ljudje brati tudi v temi. Tiska jih na črnem papirju s svetlikajočo se barvo. Ljudje, ki so videli prvo takšno knjigo, pravijo, da se je poskus dobro obnesel in da jo lahko človek bere tudi v popolni temi. Tiskarska barva svetlikajočih se knjig je še vedno založnikova skrivnost, ideja pa ni povsem nova. Pred petimi leti je delala avstralska vlada poskuse s tiskanjem telefonskega imenika, ki bi bil čitljiv tudi v temi. Poskuse pa so opustili. V Madridu pa so že pred sto leti poskusili tiskati svetlikajoč se časnik. Leta 1853 je izšla prva številka takšnega časnika. Imenoval se je »La Luminaria«. Ta izum pa ni naletel na posebno navdušenje bralcev in svetlikajoči se časnik je ugasnil že po prvi številki.

Turčija in njeno gospodarstvo

Kemal paša, ki je staro, zaostalo Turčijo preobrazil v moderno državo

Nova turška vlada, ki jo je sestavila demokratska stranka po volitvah lani v maju, je s svojim gospodarskim programom opustila gospodarsko politiko, ki jo je uveljavljala republikanska narodna stranka. Le-ta je vodila Turčijo od leta 1923, to se pravi od ustanovitve republike. Novi gospodarski program določa vso podporo privatnim domačim in tujim tvrdkam, omejitev aktivnosti državnih podjetij na gospodarskih področjih, kjer je privatna iniciativa nezadostna in celo prodajo posameznih državnih industrijskih podjetij privatnim kupcem. V načrtu je tudi liberalizacija zunanje trgovine in vzpostavitev ravnotežja v državnem proračunu. Razen tega obsega program davčno reformo, razširjenje socialnega zavarovanja in prometnih zvez ter izkoriščanje naravnih bogastev Turčije.

Prvi koraki turške vlade v smislu tega programa so bili izraženi v novih uredbah glede zunanje trgovine. Z njimi je bil odpravljen sistem izvoznih dovoljenj in uvoznih omejitev. Hkrati je bila ustanovljena banka za industrijski razvoj. Njena glavna naloga je podpirati z investicijami privatni kapital v industriji. Do prve polovice lanskega leta turška industrija ni bila kaj prida razgibana. Zaradi nakopičenih zalog blaga, ki so pritiskale na trg, je moralo več tekstilnih tovarn ustaviti obratovanje. Tudi železarne in druge tovarne so bile v dokaj težavnem položaju. Vzporedno s temi je nastajalo tudi vprašanje nezaposlenosti. Samo na področju Carigrada je bilo brez dela 20.000 tekstilnih delavcev. Vojna na Koreji je omilila tudi kritično gospodarsko stanje v Turčiji. Cene niso več padale, pozneje so začele celo naraščati, zlasti na jesen, ko se je povečal izvoz.

Lani je sklenila ameriška družba »Copers« s turško Državno banko pogodbo, po kateri je prevzela nadzorstvo nad mehanizacijo in razvojem premogovnikov pri Zoguldansku. Ta dela so v okviru štiriletnega načrta, ki so zanj zagotovljena sredstva iz Marshallove pomoči v znesku 60 milijonov dolarjev. Razen razvoja Zoguldanskega bazena določa isti načrt tudi zgraditev jezu in elektrarne na reki Sakariji v severozahodni Anatoliji. Elektrarno naj bi zgradili v okviru elektroenergetskega kombinata, ki ga bodo gradili štiri leta in ki bo preskrboval z električno energijo Carigrad, Ankaro in še nekatera druga industrijska središča.

Razen tega grade še več drugih tovarniških poslopij. Tako so v Carigradu zgradili tovarno električnih žarnic, ki bo izdelala na leto 6 milijonov žarnic. Večino električnih žarnic bo Turčija izvažala. Zgraditi nameravajo tudi več industrijskih podjetij za konserviranje mesa. V Nemčiji je kupila Turčija naprave za industrijo celuloze. Letos namerava proizvodnjo celuloze podvojiti. V Adapazanu so zgradili tovarno vagonov z zmogljivostjo 5000 tovornih vagonov na leto. Popravili pa bodo v tovarni 2000 vagonov na leto. Pri Smirni pa bodo zgradili cementarno z zmogljivostjo 150.000 ton na leto.

Glavno mesto Turčije Ankara

Turška banka za industrijski razvoj bo dajala novim industrijskim podjetjem posojila in le v izrednih primerih bo ustanavljala lastna podjetja.

Kar se tiče izvoza, se je v drugi polovici lanskega leta precej povečal, kar je omogočilo znižanje primanjkljaja iz predlanskega leta. Nemčija, ki je bila pred vojno največji preskrbovalec in potrošnik Turčije, se je lani znova pojavila kot važen trgovski partner. Za ZDA, ki sodelujejo v turškem uvozu z 27,5, v izvozu pa s 17,5 %, je bila lani Nemčija s 15,2 % turškega uvoza in 16,4 % izvoza. Za njima so po odstotkih v izvozu Velika Britanija, Češkoslovaška, Francija in Italija.

Kako bodo elektrificirali Sicilijo

Sicilija ima podnebje s pičlimi padavinami, pa tudi rek nima, ki bi jih mogla izkoriščati za pridobivanje električne energije. V ostali Italiji odpade na prebivalca povprečno 450 kw električne energije, na Siciliji pa samo 50 kw. Da bi izenačili to razliko, je sestavilo ministrstvo za javna dela načrt o elektrifikaciji Sicilije. Električni tok bo dobivala Sicilija po kablih, napeljanih nad zemljo. Na obeh koncih najjužnejšega dela Sicilske ožine bodo postavili dva po 220 m visoka stebra, ki bosta nosila dva kabla, dolga po 3500 m in težka po 15 ton. Ker bodo morali kabli vzdržati toplotno razliko od 0 do 50° C ter kljubovati vetrovom do 100 km na uro, bodo pritrjeni k stebrom tako, da se bodo mogli pod vplivom vetra in vročine raztezati. Raztezanje bo regulirano s 24 tonsko utežjo. Stroški bodo znašali približno milijardo lir, dela pa bodo trajala nad leto dni.

S takšnim vlakom se bo vozil egiptovski kralj

Tovarna Fiat v Turinu je izdelala za egiptovski kraljevski dom dvodelni luksuzni železniški vagon na pogon z Dieselovim motorjem. Egiptovski kraljevski vlak, ki ga vidimo na sliki, tehta 114 ton, dolg je 46,5 m, širok pa 3 m. Vdelana ima dva Dieselova motorja, ki ju je izdelala tvrdka O. M. Brescia. Motorja imata po 12 cilindrov in po 480 do največ 560 KS. Kraljevski vlak lahko vozi naprej in nazaj, da ga ni treba obračati. V pogonskem vagonu so razen strojnega oddelka prostori za uradnike in uslužbence, salon za spremno osebje in kuhinja. Kraljev vagon pa ima salon, jedilnico, kopalnico, kuhinjo in prostore za spremstvo. Stroški so znašali 500 milijonov lir.

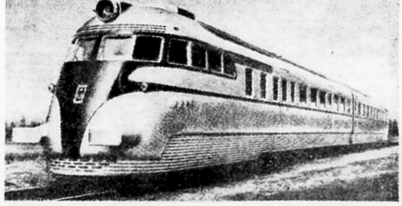

STEVENSON: 17

ČUDNA ZGODBA dr. JEKYLLA in gospoda HYDEA

Samo za trenutek sem se pogledal v ogledalo. Čakal me je še drugi končni poskus. Ugotoviti sem moral, če sem za zmeraj izgubil svojo osebnost in če bom moral še pred dnevom zbežati iz hiše, ki ne bo nič več moja. Stekel sem nazaj v kabinet in si v naglici pripravil in spil pijačo, zaradi katere sem še enkrat pretrpel vse muke preobrazbe in se znova pojavil z značajem, postavo in obrazom Henryja Jekylla.

Tisto noč sem prišel do usodnega razpotja. Ko bi se bil lotil svojega odkritja s plemenitejšimi nameni, ko bi bil tvegal poskus z velikodušnimi ali pobožnimi željami, bi bilo vse drugače in iz smrtnih in porodnih bolečin bi izšel angel, ne pa pošast. Lek ni bil ne dober ne slab po svojih posledicah; ne peklenski ne božanski. Odprl je le moji naravi vrata ječe. Tisto, kar je bilo znotraj, je pač zbežalo kakor ujetniki pri Filipih. Takrat je moja dobra vest dremala, hudobija pa je bila budna zaradi častihlepja in je naglo izkoristila priložnost. Iz tega je nastal Edward Hyde. Zato sem zdaj imel dva značaja in dve podobi: prvi je bil popolnoma hudoben, drugi pa je bil še zmeraj stari Henry Jekyll, ta neskladna zmes, nad katero sem že bil obupal, da bi jo kdaj preobrazil ali poboljšal. Sprememba je bila torej le na slabše.

Še do takrat nisem premagal v sebi odpora do suhoparnega življenja učenjaka. Včasih sem bil prav vesele volje in ker so bile moje zabave (milo rečeno) nedostojanstvene, ker nisem bil samo dobro znan in visoko cenjen človek, ampak sem lezel že v leta, mi je ta neskladnost v življenju postajala iz dneva v dan bolj neprijetna. S te strani me je skušnjava mikala, dokler nisem postal njen suženj. Dovolj je bilo, če sem spil kozarec leka, da sem se znebil postave znanega profesorja in si nadel postavo Edwarda Hydea kakor debel plašč. Kar smehljal sem se ob tej misli. Takrat je bilo kar smešno. Zelo skrbno sem si vse pripravil. Najel sem in opremil hišo v Sohu, kamor je policija sledila Hydeu. Najel sem tudi gospodinjo, neko žensko, o kateri sem vedel, da zna molčati in da je brez pomislekov. Sporočil pa sem svojim služabnikom, da se lahko neki gospod Hyde (ki sem ga jim opisal) prosto giblje in tudi ukazuje v moji hiši na trgu. Da bi se izognil nezgodi, sem prišel celo v hišo, da so me vsi spoznali, v svoji drugi podobi. Potem sem sestavil oporoko, do katere si imel Ti toliko pomislekov, da bi se v osebi Edwarda Hydea ne znašel brez denarja, če bi se kaj zgodilo dr. Jekyllu. Ko sem bil prepričan, da sem se tako zavaroval pred vsemi možnostmi, sem začel izkoriščati svoj nenavadno ugoden položaj.

Ljudje so že prej najemali plačance, da namesto njih delajo zločine, medtem ko so bile njihove osebe in dober glas na varnem. Jaz sem bil prvi, ki sem počenjal to za zabavo. Jaz sem bil prvi, ki sem se lahko mogočno postavljal pred javnostjo v vsej svoji dobrodušni častitljivosti, in se v naslednjem trenutku znebil kakor šolar vseh sposojenih lastnosti ter se vrgel naravnost v morje svobode. V svojem neprodirnem plašču sem bil popolnoma varen. Pomisli — saj me niti ni bilo! Dovolj je bilo, da sem se zatekel v svoj laboratorij, dovolj je bilo, da sem imel sekundo, dve časa, da sem zmešal in popil lek, ki sem ga imel vedno pripravljenega. Kar je Edward Hyde zagrešil, je skopnelo kakor dih na ogledalu. Namesto njega pa bi ugledal Henryja Jekylla, kako doma mirno privija svetilko opolnoči in se lahko smeje vsakemu sumničenju.

Zabave, katerim sem se tako spremenjen udajal v vsej naglici, so bile, kakor sem že dejal, nedostojne. Ne bi mogel rabiti hujšega izraza. Toda v osebnosti Edwarda Hydea so vse te zabave začele dobivati nadih pošastnosti. Ko sem se vračal s svojih poti, sem se večkrat čudil, kako morem biti tako pokvarjen. Ta moj znanec, ki sem ga bil poklical iz lastne duše in ga poslal v svet, da se zabava, je bil v bistvu hudoben in zločinski. Vsako dejanje in misel je posvečal le sebi. Užival je zabave z živalsko pohlepnostjo, ki se je le menjala od enega skrajnega roba mučenja do drugega. Bil je nezadržen, kakor da bi bil iz kamna. Henryja Jekylla je včasih obhajala groza pred dejanji Edwarda Hydea, toda mož je bil v takšnem položaju, da mu običajni zakoni niso mogli blizu, in zato je glas vesti začel slabeti. Pravzaprav je bil Hyde in samo Hyde kriv. Jekyllu ni bilo zato nič slabše. Prebudil se je v vseh svojih dobrih lastnostih, navidez brez škode. Večkrat se je celo potrudil, da je po možnosti popravil škodo, ki jo je povzročil Hyde. Tako je njegova vest dremala.

Nimam namena, da bi podrobno opisoval hudobije, ki sem jih pomagal zagrešiti (kajti še danes komaj verjamem, da sem jih zagrešil). Rad bi le opozoril na znake in stopnje, po katerih se je bližala moja pokora. Zgodilo se mi je nekaj, kar je ostalo zame brez posledic, in bom zato samo mimogrede omenil. Moje zverinsko početje z otrokom je razbesnelo nekega pešca, o katerem sem pred kratkim zvedel, da je Tvoj sorodnik. Zdravnik in starši so se mu pridružili. Bili so trenutki, ko sem se bal za življenje, in da bi pomiril njihovo pravično jezo, jih je moral Edward Hyde pripeljati do vrat in jim izplačati ček z Jekyllovim podpisom. Nevarnosti v bodoče pa sem se lahko izognil tako, da sem odprl račun v drugi banki na ime Edwarda Hydea. Ko sem pa še pisavo nagnil nazaj, sem svoji drugi osebnosti priskrbel še podpis. Prepričan sem bil, da mi usoda nič ne more.

Odgovorni urednik: Ivan Sinkovec — Lastnik: Osvobodilna fronta Slovenije — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca«. — Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Knafljeva ul. 5, poštni predal 271, tel štev 55-22 do 55-25 — Mesečna naročnina 120 dinarjev. — Inseratni oddelek, Šelenburgova ul. 5, telefon 38-96. — Tekoči račun NB 601-90321-6.